

NOVA ГАЗЕТА

33(341) Вересень 3, 2015, Нью-Йорк

№33(341), September 3, 2015, New York

ЗА КИЇВСЬКИМ ЧАСОМ

**КРИВАВЕ ПОБОЇЩЕ - ПОЧАТОК
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНИ** **СТОР. 11**

АМЕРИКА СЬОГОДНІ

**БАРАК ОБАМА НА АЛЯСЦІ:
ЕКОКАТАСТРОФА НА ВЛАСНІ ОЧІ** **СТОР. 8**

У ГРОМАДІ

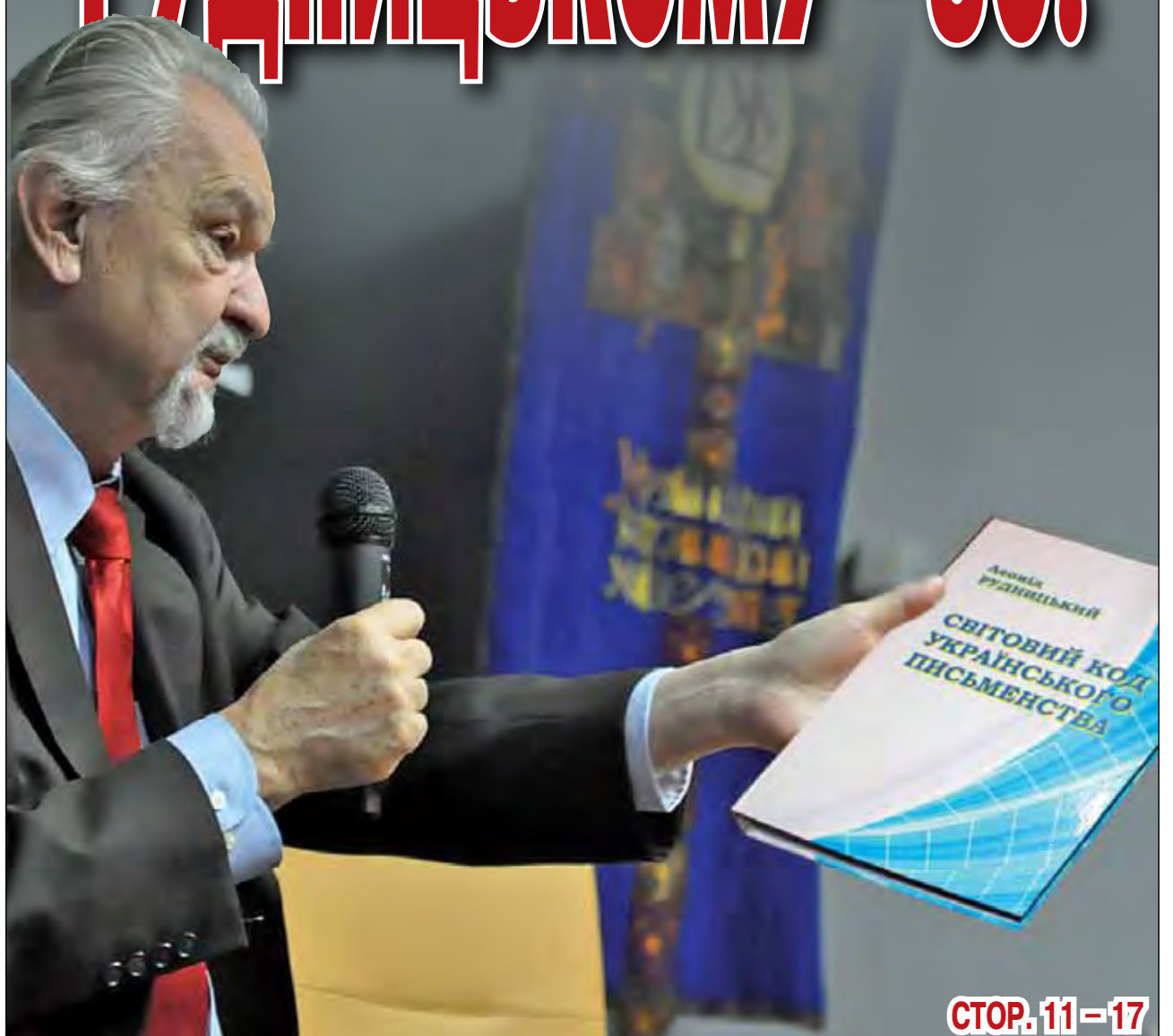
**ВЛАДИКА АНДРЕЙ: ХРОНІКА
ЖИТТЯ Й СЛУЖІННЯ** **СТОР. 18**

ВІД ШТАТУ ДО ШТАТУ

**ЛАВАНДОВОЮ ДОЛИНОЮ
В ГОРАХ ОРЕГОНЩИНИ** **СТОР. 20-21**

АКАДЕМІКУ ЛЕОНІДУ РУДНИЦЬКОМУ - 80!

СТОР. 11-17

**ОКУПАЦІЯ
КРАЇН БАЛТІЇ:
75 РОКІВ
ПОТОМУ**

СТОР. 10

БЛАГОДІЙНИЙ КОНЦЕРТ

пам'яті Андрія Кузьменка

СКРЯБІН

Олександр Положинський

Володимир Окілко

Євген Толочний

НЬЮ-ЙОРК: 18-ГО ВЕРЕСНЯ, 7:00, PM, MASTER THEATER

ЧИКАГО: 19-ГО ВЕРЕСНЯ, 7:00 PM, COPERNICUS CENTER

Детальніше: www.inmemory-skryabin.com

skryabinconcert@gmail.com

Тел: 773-988-7936

- Група «Скрябін» приїздить у США на акцію – Концерт пам'яті Андрія Кузьменка
- Зустріч з дочкою і дружиною Андрія

квитки на сайті:
www.inmemory-skryabin.com

СПОНСОРИ:

SHOWTIME 718-260-6666

KARTINA TV
ТЕЛЕВИДЕННЯ В ЛЮБІЙ ТОЧКІ МИРА

65 рядків від редактора

Доброго дня, шановні читачі!

Немає сьогодні більш болючої для кожного українця теми, ніж тема кривавих подій в Україні 31 серпня під стінами Верховної Ради. Намагаючись проитовхнути через Верховну Раду антинародний і антиукраїнський законопроект про зміни до чинної Конституції, яким закріплюється особливий статус окупованих територій Донбасу, фракція П.Порошенка, завдячуючи голосам недобитків з Партії регіонів та посланників олігархів у Верховній Раді, ухвалила його в першому читанні. Це викликало справедливе обурення українських громадян, які зібралися під парламентом.

Замість того, щоб вийти до людей і пояснити їм, що ухвалюється і з якою метою, влада, копіюючи методи Януковича, кинула проти мітингувальників загони Національної гвардії та МВС. Кинула з кийками проти тих, більшість з яких стояла на Майдані й воювала проти російських агресорів та їхніх посіпак на Східному фронті. Проти тих, хто привів до влади нинішніх господарів київських владних кабінетів.

У розгал проісторіяння провокатор кинув у лави силовиків бойову гранату, якою було вбито троє нацгвардійців й більше 130 – поранено. Так розігралася трагедія, початок якої сягає тих засідань у кабінеті Порошенка, коли було вирішено змінити без думки народу Основний закон і надати окупованим територіям особливий статус. Пізніше ці території, які годуватиме й відбудовуватиме Україна, стануть анклавом Росії, через які вона робитиме з Україною все, що захоче. Саме проти цього люди прийшли під стіни парламенту, аби сказати своє рішуче «Ні!», аби нагадати, що влада в Українській державі передусім належить народові, а не менеджерам, яких він обирає і які часто дуже швидко забувають, хто їх привів на владний Олімп.

Законопроект П.Порошенка «Про зміни до Конституції в частині децентралізації» ламає також головне досягнення Майдану – недопущення узурпації влади однією особою й встановлення в Україні нової диктатури. У законопроекті, який було ухвалено в першому читанні завдяки голосам «януচারів» 31 серпня, встановлюється інститут префектів, що фактично означає зміну суспільного ладу в Україні – з парламентсько-президентської республіки на президентсько-парламентську. Але це може вирішити тільки народ! Тобто, для ухвалення цих змін необхідний всеукраїнський референдум. Нинішні ж владоможці вирішили все це проісторіянути тихенько й непомітно, без будь-якої участі народу, з допомогою голосів так званого Опозиційного блоку – уламку януковичської Партії регіонів, чільних діячів якої замість торгів посадили в парламенті.

Події 31 серпня під стінами Верховної Ради залишають страхітливий шрам у серцях і душах українців. Насамперед через те, що загинули молоді хлопці, яких міністр Аваков послав гамселити кийками власний народ, який їх годує. Й через те, що всім ратом стало зрозуміло, що Майдан так і не навчив можновладців прислухатися до думки свого народу. Все залишилося так, як було за Януковича – влада окремо, народ – окремо.

Ще одну вкрай неприємну річ висвітлили події 31 серпня. Виявилось, що доло України хочуть визначити без урахування думки її народу. Візит П.Порошенка до Берліна за тиждень до кривавих подій перед Верховною Радою, де він зустрічався з канцлером Німеччини А.Меркель і президентом Франції Ф.Олландом, засвідчив, що західні лідери хочуть умиротворити Путіна, жертвуючи інтересами України. Але такі умиротворення кривавих агресорів вже були в світовій історії. Чим вони закінчувалися – відомо.

З пошаною до вас,
Валентин Лабунський –
головний редактор «Нової газети»

НАГОЛОСИ Й АКЦЕНТИ

13 серпня цього року учасники громадського руху «Ні змінам до Конституції в умовах воєнного стану!» оприлюднили своє перше Звернення. Його ініціювали й підписали громадські й політичні діячі, що в травні 2014 року закликали український народ обрати Петра Порошенка в першому турі виборів: Дмитро Павличко, Володимир Василенко, Мирослав Попович, Ігор Юхновський, В'ячеслав Брюховецький та інші. У переліку підписантів є

НІ ЗМІНАМ ДО КОНСТИТУЦІЇ!

також члени Конституційної комісії й судді Конституційного суду Іван Тимченко (1996-2003), Микола Козюбра (1996-2003) та Віктор Шинькін (2006-2015). Звернення також підтримали такі моральні авторитети нації, як Левко Лук'яненко, Степан Хмара, Володимир Огризко, Тарас Стецьків та ін.

Після подій біля Верховної Ради 31 серпня учасники цієї громадської ініціативи під час брифінгу заявили, що їхні зусилля покликані упередити найгірший з можливих політичних сценаріїв на Сході України, коли після «виборів» на окупованих територіях до України на особливих умовах реінтегруються так звані «ДНР» і «ЛНР», Україна отримає лише формальний контроль над державним кордоном, Росія збереже свій вплив на «реінтегрованих» територіях, а західні партнери скасують чи послаблять санкції проти Росії.

У заяві моральних авторитетів української нації, які належать до громадського руху «Ні змінам до Конституції в умовах воєнного стану!», поширеної 2 вересня, зазначається:

«31 серпня 2015 року Верховна Рада попередньо схвалила внесені Президентом України зміни до Конституції України щодо децентралізації. Рішення було ухвалено 265 голосами, що на 23 голоси менше, ніж під час ухвалення рішення про надсилання законопроекту на розгляд до Конституційного суду України.

Перебіг пленарного засідання Верховної Ради і події під будівлею парламенту 31 серпня продемонстрували масштаб суспільного занепокоєння внесенням змін до Конституції України. Стурбованість значної частини громадськості викликають не лише певні норми законопроекту, а й зовнішньополітичні обставини, в яких відбувається впровадження конституційної реформи. Як наслідок – напружена й конфліктна атмосфера у сесійній залі Верховної Ради й драматичне протистояння біля парламенту.

У зв'язку з цим, вважаємо неприпустимими екстремістські методи висловлення своєї незгоди. Ми засуджуємо терористичний акт, вчинений проти правоохоронців біля будівлі парламенту. Цей злочин здійснювався свідомо, мав відверто провокаційний характер, замислювався та готувався тими, хто бажав дискредитувати нашу державу і ту частину українського суспільства,

яка виступає проти змін до Конституції України під тиском агресора й в умовах воєнного стану. Вимагаємо у правоохоронних органів провести ефективні слідчі дії, а суд – визначити справедливе покарання замовникам і виконавцям цього злочину, що потягнув за собою каліцтва і смерті серед українських нацгвардійців.

Слід зазначити, що процес конституційних змін повинен бути спрямований на посилення державного суверенітету України, прав і свобод українських громадян, а також має слугувати об'єднанню нації. Зокрема, про це йшлося у тезисах Президента України. Обґрунтовуючи необхідність внесення змін, Петро Порошенко наголосив, що остаточне рішення наприкінці року, коли треба буде триста голосів, залежатиме від того, як розвиватиметься ситуація на Сході України, і наскільки Росія виконуватиме Мінські домовленості. На необхідності саме такого підходу до розв'язання проблеми наполягали авторитетні представники громадянського суспільства у своєму Зверненні до Президента України та Верховної Ради України від 13 серпня цього року.

Закликаємо Президента України надалі вести конструктивний діалог із суспільством, демонструвати більшу відкритість і дослухатися до альтернативних точок зору громадян, які не менше Президента прагнуть миру й зміцнення Української держави.

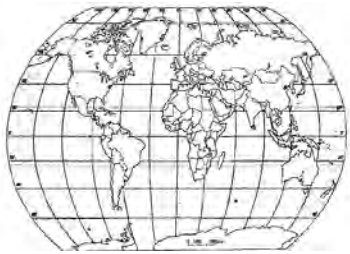
Попереднє схвалення Верховною Радою змін до Конституції простою більшістю продемонструвало, що Україна вкотре в односторонньому порядку зробила черговий крок з виконання Мінських домовленостей. Настав час, коли Російська Федерація має нарешті почати виконання своєї частини зобов'язань.

Ми вважаємо неприпустимим остаточне схвалення законопроекту конституційною більшістю до повного припинення вогню, виведення військ агресора з території нашої держави та відновлення контролю України за всією лінією українсько-російського державного кордону, а також продовжуємо наполягати на вилученні з тексту змін до Конституції пункту 18 Перехідних положень про особливості місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей.

Тим часом, відомий американський політолог, керівник американського інституту Маккейна,

колишній президент відомої правозахисної організації Freedom House Дейвід Крамер, коментуючи криваві події 31 серпня під стінами Верховної Ради України, сказав, що Заходу потрібно розуміти: те, що сталося, це неймовірно вразлива і болюча тема для України, бо протестувальники вірять, що Захід тисне на Україну, щоб та відступила й віддала через ці зміни до Конституції контроль над окупованими територіями на Донбасі Росії. Вони вважають, що Захід надто сильно тисне на Україну, і зовсім недостатньо – на Росію. Звісно, проти Росії застосовують санкції, але надто мало нових санкцій цього року, про які мало б сенс говорити. Основна позиція людей, які вийшли на протест під Верховну Раду, це те, що Захід тисне на Порошенка, і зовсім мало впливає на Путіна. Тому, як на мене, Заходу треба розуміти всю дражливість цієї історії. Коли я говорю про Захід, йдеться і про французів, і про німців, і про американців, які не тільки підтримували зусилля Порошенка стосовно голосування за законопроект стосовно децентралізації, а й наполягали на ньому. Але до наступного, остаточного голосування мине доволі багато часу і ситуація може змінитися. Найімовірніше, що наступне читання законопроекту не пройде, бо він вимагає 300 голосів на свою підтримку. І те, що сталося 31 серпня, воно цілком може налякати тих депутатів, які ще мали сумніви, чи підтримувати це в наступному читанні. Я думаю, що буде багато уваги, чи пропустить Рада цей спеціальний статус у наступному читанні, але не думаю, що з цього приводу буде підтримка, і ця історія широко висвітлюватиметься в новинах. Я думаю, що кілька місяців очікування до другого читання допоможуть збільшити підтримку тих, хто не приймає цих змін до Конституції. Але з іншого боку, ми, на жаль, всі знаємо, що сталося від початку лютого. І багато може статися і в наступні кілька місяців. Ба більше, ситуація в Україні може суттєво погіршитися з точки зору посилення російської агресії. Насправді Росії навіть робити не треба багато, потрібно просто залишатися там, де вона є, і нависати над Україною як страшне нагадування про свою загрозу. Треба збільшувати невпевненість у майбутньому. І це те, що по-справжньому є великим викликом для України.

МІЖНАРОДНА ПАНОРАМА

ШЕНГЕНСЬКА УГОДА ПІД ЗНАКОМ ЗАПИТАННЯ?

Проблема розподілу мігрантів у Європі, залишившись нерозв'язаною, поставить під знак запитання доцільність подальшого існування Шенгенської угоди. «Якщо нам не вдасться домовитися про справедливий розподіл біженців, то звичайно, питання Шенгену для багатьох знову стане частиною порядку денного», – заявила 31 серпня федеральний канцлер Німеччини Ангела Меркель на прес-конференції в Берліні.

З початку літа в Європі сталося кілька гучних скандалів, пов'язаних з нелегальними мігрантами, які будь-що намагаються потрапи-

ти до західноєвропейських країн. З початку серпня тисячі нелегалів намагаються пробратися до Великої Британії під протокою Ла-Манш пішки, евротунелем з французького порту Кале, одна колія якого є запасною й нею не рухаються потяги.

Остання за часом надзвичайна пригода трапилася минулого тижня, коли на узбіччі автостради в напрямку Відня було виявлено вантажівку з тілами 59 мертвих чоловіків, восьми жінок і чотирьох дітей. За підозрою в причетності до загибелі мігрантів угорські правоохоронці заарештували чотирьох осіб.

У понеділок, 31 серпня, після того як австрійська влада ухвалила рішення оглядати всі вантажівки, що в'їжджають до країни, на трасі, що веде з Будапешта до Відня утворився «корок» довжиною 20 кілометрів. На центральному вокзалі Будапешта поліція не

Проблема нелегальних мігрантів стала для Європи настільки пекучою, що відсунула на другий план навіть українську кризу

пускає тисячі мігрантів у потяги, які вирушають до Німеччини.

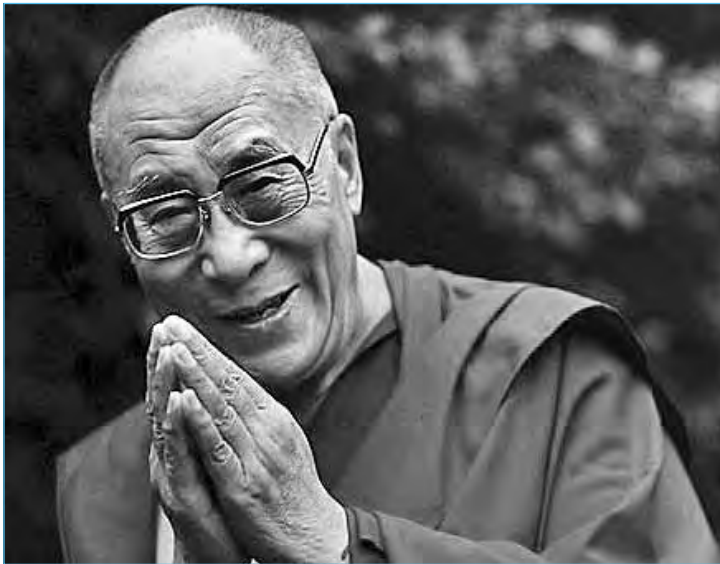
Тим часом президент Європейської Ради Дональд Туск назвав міграційну кризу найнагальнішою

на сьогодні проблемою для Європи. Таку заяву він зробив 31 серпня по завершенні зустрічі з прем'єр-міністром Словенії Міро Цераром. За словами Туска, саме тема «три-

ваючої міграційної кризи» була основним питанням переговорів. «Це найважливіше на сьогодні питання для Європи. Це літо підтвердило, що міграція залишається ключовим питанням для Європи у найближчі роки», – заявив президент ЄР, додавши: «Ми повинні полегшити нестерпні людські страждання та трагедії, які нині в Європі стали майже щоденним явищем. Європейський Союз повинен допомогти у розв'язанні основних проблем, що стоять сьогодні перед європейськими країнами, які потерпають від напливу нелегальних мігрантів», – підкреслив він.

Туск повідомив також, що в жовтні це питання буде предметом обговорення Європейської Ради, а в листопаді він головуватиме на конференції в Мальті, де європейські та африканські лідери намагатимуться знайти практичне розв'язання цієї загальної проблеми.

ДАЛАЙ ЛАМА – 80, ОКУПАЦІЯ ТІБЕТУ – 50

Зі своїх 80 літ Далай Лама 60 прожив у вигнанні

Першого вересня Пекін відзначив 50-ті роковини проведення так званої адміністративної реформи (фактично це була окупація Тибету), згідно з якою постав Тибетський автономний район. Духовний провідник тибетців Далай Лама вже вкотре розкритикував цю реформу, відзначаючи свій 80-річний ювілей на музичному фестивалі у Глестонбері, що в західній Англії.

Перебуваючи у вигнанні вже 60 років, духовний лідер тибетців закликає до надання Тибету справжньої автономії. Проте Пекін вважає, що Тибет і без того достатньо автономний, і вважає заяви Далай Лама закликом до незалежності Тибету.

Тибетський автономний округ включає в себе центральний та західний Тибет, а також райони Гам та Амдо, які було введено до складу Китаю 1 вересня 1965 року.

1959 року Народно-визвольна армія Китаю придушила народне повстання з вимогами незалежності Тибету. Десятки

тисяч тибетців було вбито, багато втекло за кордон. 14-й Далай Лама та його уряд знайшли прихисток в Індії.

Відтоді, як Тибет став частиною Китаю, китайські власті звинуватили прихильників незалежності у причетності до заворушень, які час від часу відбуваються в Тибеті. У березні 2008 року мирні виступи протесту 10 березня, приурочені до дня повстання 1959 року, перетворилися на заворушення у столиці Лхасі, а також у прилеглому регіоні Гансу. Китайська комуністична влада звинуватила Далай Ламу в організації тих виступів протесту напередодні проведення Олімпійських ігор у Пекіні 2008 року. Однак духовний лідер тибетців вже вкотре відкинув усі звинувачення й закликав до надання більшої автономії Тибету.

Ще однією ознакою проблеми Тибету є публічні самоспалення. З 2011 року більш як 100 чоловіків та 24 жінки спалили себе на знак протесту проти китайської окупації.

ПАПА РИМСЬКИЙ ДОЗВОЛИВ СВЯЩЕНИКАМ ВІДПУСКАТИ ГРІХ АБОРТУ

Папа Римський Франциск дозволив усім священикам на свій розсуд вирішувати, чи відпускати жінкам гріх аборт, але лише протягом Ювілейного року.

За словами понтифіка, аборт – це «екзистенціальне й моральне випробування», з яким стикаються жінки, що переривають вагітність. Він також сказав, що зустрів «дуже багато жінок, які несуть у своєму серці шрам від цього болючого рішення».

Аборт вважається настільки тяжким гріхом, що людина, яка його вчиняє, автоматично відлучається від церкви. Формально його може відпустити лише головний сповідник єпархії (penitenziere) або християнський місіонер, розтлумачив прес-секретар Ватикану отець Чіро Бенедетті.

Протягом Ювілейного року, який розпочинається 8 грудня 2015 року, Папа Римський Франциск дозволив усім священикам на свій розсуд вирішувати, чи відпускати жінкам гріх аборт

Папа Франциск оголосив про проведення позачергового Ювілейного року, починаючи з 8 грудня 2015 року. У такі роки, які відзначаються, як правило, раз на 25 років, відкриваються святі ворота

папських катедральних соборів. Вважається, що віруючому, що проходить їх після сповіді й причастя, відпускаються всі гріхи.

Ювілейним роком періодично проголошувався Святий рік, протягом якого допускалася можливість особливого відпущення гріхів. Католицька церква пов'язувала з такими роками отримання індульгенцій та скасування накладених епітимій. Уперше Святий рік відзначався в 1300 році за постановою Папи Боніфация VIII. Ювілейні роки мали відзначатися кожні сто років, на початку нового століття. Однак після Боніфация VIII було вирішено відзначати їх кожні 33 роки (на честь тривалості земного життя Ісуса Христа). В 1470 році Папа Павло II ухвалив нову постанову, згідно з якою Ювілейні роки мають відзначатися кожні 25 років.

ЗОЛОТА ЛИХОМАНКА В ПОЛЬЩІ

Польській поліції довелося виставити патрулі в околицях замку Ксьонж, де в серпні начебто виявили в підземеллі «золотий потяг» нацистів. Наявність у залізничному тунелі біля міста Валбжих об'єкта, схожого на потяг, підтвердили минулого тижня і георадари.

Відтоді до місця знахідки потягнулися шукачі скарбів не лише з Польщі, а й з Німеччини. З металодетекторами вони обдивляються район біля залізничних шляхів.

«Це має всі елементи гарного трилера, бо це – справжня пригода. Тут вам і золото, і заховані поїзди, і нацисти – все, що необхідно для пригодницької історії», – пише британське видання Daily Mail.

Місцева влада вирішила скористатися нагодою, аби привернути увагу іноземних туристів та інвесторів до невеличкого шахтарського міста. «Золота лихоманка, вже зараз ми бачимо, поширюється по

Звістка, що поблизу замку Ксьонж біля невеличкого шахтарського містечка Валбжих у Польщі, знайдено в заваленому тунелі потяг із золотом нацистів, спричинила справжню золоту лихоманку

всьому світу. Це надихнуло нас на організацію рекламної кампанії. Замок Ксьонж разом із Центром науки та мистецтва в колишній копальні у Валбжиху створили золотий рекламний пакет і змінили назву міста, написали Валбжих з буквами Au, як «аурум» – хімічний символ золота», – розповіла директор музею.

Археологи нині досліджують місце, де може бути потяг зі скарбами

Третього рейха. Фахівці припускають, що він знаходиться на глибині 70 метрів. Скептики ж певні, що тунель порожній і що таємничий «золотий поїзд» нацистів – просто легенда.

За матеріалами зарубіжної преси підготував Хома Мусієнко Фото Reuters

В УКРАЇНІ

П. ПОРОШЕНКО НАЗВАВ
ПОДІЇ 31 СЕРПНЯ
БІЛЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ
«УДАРОМ У СПИНУ»

Президент України Петро Порошенко назвав «антиукраїнською акцією» та «ударом у спину» події під Верховною Радою 31 серпня, внаслідок яких загинуло троє нацгвардійців та більше 130 осіб було поранено.

«Крім як ударом в спину, як ще можна назвати ті події, які вже після голосування розгорнулися 31 серпня під Верховною Радою?», – запитав президент у своєму зверненні.

Сутічки біля Ради виникли після голосування за конституційну децентралізацію у першому читанні. Один з протестувальників (боєць добровільного батальйону в зоні АТО «Січ» Ігор Гуменюк) кинув у лави нацгвардійців та бійців МВС бойову гранату.

«Це була антиукраїнська акція, за яку всі її організатори, без винятку, всі представники політичних сил, мають понести сувору відповідальність», – наголосив П.Порошенко.

Він також зазначив, що доручив силовикам провести прозоре розслідування і притягнути до відповідальності «не лише виконавців, а й організаторів, включаючи політичних».

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ
ОЛЕГ МУСІЙ ВИЙШОВ
З ФРАКЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА

Народний депутат України від фракції «Блок Петра Порошенка» Олег Мусій заявив про свій вихід з фракції. «Я завжди дотримувався своєї позиції – тієї, яку я обіцяв виборцям. Тому входження в Блок Петра Порошенка було надією на входження в коаліцію винятково як механізм. Тому погрози поки жодної не озвучили. Зате я зробив висновки із сьогоднішньої «ширки» (широкої коаліції – «НГ»),

яка об'єднала в собі Народний фронт з БПП і, на жаль, з усіма колишніми регіоналами. Сьогодні, 31 серпня, на знак протесту, крім того, що я голосував проти змін до Конституції, я подав у секретаріат ВР на ім'я Гройсмана заяву про вихід з БПП», – заявив О.Мусій.

Також він повідомив про можливий вихід ще кількох членів фракції з БПП.

«Гадаю, що Богдан Матківський теж піде з фракції БПП, бо спілкується з виборцями із Західної України. Там суцільне неприйняття цих ініціатив щодо надання хоч якого статусу хоч якому окремому регіону, з одного боку. З іншого, посилення виконавчої гілки влади у вигляді префектур, а по суті – знову повернення до конституції Януковича, коли у нас була президентсько-парламентська, а не парламентсько-президентська республіка, яка у нас сьогодні. Я знаю, що й Сергій Каплін, і Наталія Новак, і Фірсов з БПП проголосували проти. Тому думаю, що вони також будуть послідовними і залишать цю «новоширку», яку створила нова влада зі старою», – сказав депутат.

ОЛЕГ ЛЯШКО ЗАЯВИВ
ПРО ПЕРЕХІД В ОПОЗИЦІЮ

Фракція Радикальної партії виходить з парламентської коаліції і переходить в опозицію до влади. Про це заявив її лідер і керівник однойменної фракції Олег Ляшко.

«Від імені фракції Радикальної партії я повідомляю про наше рішення про вихід з коаліції», – заявив він журналістам у Верховній Раді у вівторок, 1 вересня, після завершення засідання.

На його переконання, влада під час голосування за законопроект про внесення змін до Конституції в частині децентралізації в першому читанні об'єдналася з «Опозиційним блоком, який є уламком Партії регіонів, а також з представниками олігархічних груп».

У свою чергу, віце-прем'єр-міністр України Валерій Вошецький, який був у Кабміні за квотою Радикальної партії, заявив про відставку.

«Рішення фракції Радикальної партії про вихід з коаліції було ухвалено одностайно. Як наслідок, Радикальна партія не може мати свого представника в уряді. Це означає для мене складення повноважень віце-прем'єр-міністра», – заявив він журналістам.

Як відомо, фракція Радикальної партії в понеділок, 31 серпня, не підтримала внесення змін до Конституції в частині децентралізації, запропонованих П.Порошенком.

ПРЕЗИДЕНТ НАГОРОДИВ
ЗАГИБЛИХ І ПОРАНЕНИХ
ПІД ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ
БІЙЦІВ

Президент України Петро Порошенко нагородив трьох загиблих та 12 поранених бійців Національної гвардії та МВС, які постраждали у результаті сутичок біля Верховної Ради 31 серпня.

«Орденем «За мужність» III ступеня посмертно нагороджені Ігор Дебрін, Олександр Костина та Дмитро Сластніков», – йдеться в повідомленні адміністрації українського президента, опублікованому у вівторок, 1 вересня.

Міністерство внутрішніх справ в рамках розслідування провадження про сутички під Верховною Радою 31 серпня публічно викликало на допит лідера всеукраїнського об'єднання «Свобода» Олега Тягнибока та ще 5 представників партії – Юрія Сиротюка, Ігоря Швайку, Ігоря Криворучка, Сергія Бойка та Ігоря Сабія. Водночас у «Свободі», представники якої 31 серпня мітингували біля Ради, заявили, що відповідальна за події біля Ради влада, а також вважають, що «провокацію» сплановано главою МВС Арсеном Аваковим.

ВІТАЛІЙ КЛИЧКО
СТАВ ГОЛОВОЮ БПП –
«СОЛІДАРІСТЬ»

Об'єднавчий з'їзд Блоку Петра Порошенка (БПП) та УДАРу, який відбувся 28 серпня в Києві, обрав головою об'єднаної партії, який дали назву БПП – «Солідарність», Віталія Кличка.

З ініціативою обрати його виступив попередній голова БПП Юрій Луценко. З'їзд його ініціативу підтримав, і Кличко став лідером партії, в яку вступив на цьому ж з'їзді.

У своєму виступі Ю.Луценко заявив, що об'єднання з УДАРом, який припинив своє існування, стане початком згуртування правочентристських сил України, до якого запросив й інші партії.

Крім того Ю.Луценко закликав прем'єра «відзвітувати не в телівізорі, а перед парламентом відкрито і в робочому порядку».

Сам Кличко вдавав, що пропозиція Луценка стала для нього несподіванкою, хоч про таке рішення Порошенка давно всі знали.

«Щодо пропозиції Юрія Луценка – це велика відповідальність. Але та людина, яка бере відповідальність, бореться – вона може досягти мети. Я не знаю, яке буде голосування, але якщо ви доручите мені таке, моє завдання виправдати довіру всіх українців», – сказав В.Кличко.

ЧИ ВІДМОВЛЯТЬСЯ
БОЙОВИКИ
ВІД ПРОВЕДЕННЯ
НЕЗАКОННИХ ВИБОРІВ
НА ДОНБАСІ?

Президент України Петро Порошенко наголосив на необхідності відмови бойовиків від проведення незаконних виборів на Донбасі. Про це він сказав 1 вересня під час зустрічі з представником ОБСЄ у Тресторонній контактній групі з мирного врегулювання ситуації на Донбасі Мартіном Зайдиком.

Як повідомляє прес-служба глави держави, Порошенко «закликав негайно розпочати в рамках підгрупи з політичних питань обговорення модальності проведення місцевих виборів в окремих районах Донецької та Луганської областей у відповідності до українського законодавства та з дотриманням стандартів ОБСЄ».

«Ми маємо провести вибори виключно так, як про це йдеться у Мінських домовленостях, – у відповідності до українського законодавства та базуючись на міжнародних демократичних стандартах. Вибори мають бути вільними та чесними», – наголосив президент.

Порошенко закликав також до безумовного виконання Мінських домовленостей зі звільнення полонених за принципом «всіх на всіх», а також незаконно утримуваних на території Російської Федерації громадян України – Надії Савченко, Олега Сенцова, Олександра Кольченка та інших.

Під час обговорення діяльності підгрупи з соціально-економічних питань президент України запевнив у готовності української сторони реалізовувати попередньо погоджені проекти щодо відновлення зруйнованої інфраструктури Донбасу, необхідною передумовою чого має стати неухильне дотримання бойовиками режиму припинення вогню.

НА ЧОРНОМУ МОРІ
ТРИВАЮТЬ ВІЙСЬКОВІ
НАВЧАННЯ «СІ БРИЗ-2015»

Приймаючими сторонами щорічних багатонаціональних навчань, які почалися 31 серпня, виступають Україна та США. У них беруть участь також військові мо-

ряки з Німеччини, Італії, Великої Британії, Швеції, Болгарії, Греції, Молдови, Румунії й Туреччини.

Метою цих тренувань є сприяння регіональній безпеці, зміцнення довіри, взаєморозуміння та співпраці між країнами-учасниками.

Навчання відбуваються на морі й суходолі. Вправи на воді зорієнтовані на стримування нелегального транспорту та підтримку безпеки в Чорному морі. Зокрема, обігруються ситуації з блокування морських операцій, реакція на провокації субмарин, самооборона при атаці маленьких човнів.

Цього року в Чорному морі відбулося вже кілька міжнародних військових навчань, у трьох з них брали участь ВМС Сполучених Штатів. Навчання «Сі Бриз» вважаються одними з найавторитетніших для українських моряків. За даними ВМС України, ці військові навчання покривають більше половини річної програми бойової підготовки українських моряків.

В УКРАЇНІ ПОЧАВСЯ
НОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Першого вересня в Україні почався новий навчальний рік. У перші класи по всій країні пішли 414 тисяч дітей, а першокурсниками вищих навчальних закладів стали 307 тисяч осіб.

Загалом до першого класу пішло на 38 тисяч дітей більше, ніж торік. Крім того, українські вищі навчальні заклади прийняли 20 з половиною тисяч випускників шкіл з Донеччини та Луганщини, а також 963 – з окупованого Росією Криму.

Водночас з 1 вересня вчителі планують підвищити платню, а студентам стаціонару – стипендію. Про це в неділю, 30 серпня, заявив прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк.

«Учитель без категорії отримує додатково 470 гривень. Вчитель вищої категорії отримує додатково 605 гривень. Студенти вищих навчальних закладів I і II категорії додатково отримуватимуть по 112 гривень. Студенти, які навчаються в навчальних закладах III-IV категорії, – по 95 гривень», – уточнив глава уряду.

З наступного року в Україні вводиться 12-річне навчання в школі.

За повідомленнями українських видань та інформаційних агенцій

ЗА КИЇВСЬКИМ ЧАСОМ

Те, що сталося в Україні, в понеділок, 31 серпня, наводить на думку, що не такими вже й фантастичними виявилися прогнози тих, хто напередодні голосування у Верховній Раді за конституційні зміни у

Донбасу права анклавів, які цілком і повністю контролюватиме Москва.

Виступаючи з трибуни, голова фракції «Батьківщина» Юлія Тимошенко заявила, що її фракція виступає категорично проти цього закону, оскільки, за її словами, це не дорога до миру і робиться це виключно в інтересах Росії. Таким чином, три фракції з п'яти, які входять до коаліції, виступили проти запропонованих Порошенком змін до Конституції.

Ухвалений документ вдруге надіслали на аналіз Конституційному суду (який точнісінько так само, як раніше ініціативи Януковича, схвалює тепер будь-які пропозиції Порошенка), після чого він має бути проголошений 300 голосами депутатів для остаточного внесення змін до Конституції. Немає сумнівів,

В Україні знову неспокійно

УКРАЇНА: ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЧИ ДЕМОНТАЖ?

запропонованій президентом П.Порошенком редакції заявляв: Україна стоїть на порозі третього Майдану.

В останній день календарного літа Верховна Рада в першому читанні погодилася більшістю голосів внести «порошенківські» зміни до Конституції стосовно децентралізації влади. За це проголосувало 265 депутатів, причому з числа депутатів, які підтримали децентралізацію, про яку ще під час анексії Криму говорив Путін, набралось лише 202 представника коаліції. Зміни до Конституції в першому читанні «пройшли» (і це дуже показово), завдячуючи недобиткам з Партії регіонів, які утворили у Верховній Раді так званий Опозиційний блок та розбрелися по новоутвореним групам або почали позиціонувати себе як позафракційні. Саме завдяки голосам цих колишніх «януচারів» та явних постпредів у парламенті олігархів і вдалося набрати 265 голосів.

Одразу після цього голова Верховної Ради Володимир Гройсман закрив засідання. Перед голосуванням та в його процесі частина депутатів, зокрема від Радикальної партії, блокували трибуну, стукали порожніми пластиковими пляшками, кричали «Ганьба!» і вмикали сирену. Представник фракції Юрій Шухевич заявив, що в цьому питанні Україну зраджує Європа, як колись вона зрадила Чехословаччину перед Гітлером.

Проти цих змін виступила також більша частина фракції «Самопоміч». Її голова Олег Березюк під час виступу заявив, що йдеться про «зраду України», бо зміни до Конституції, які «проштовхує» Порошенко, фактично нададуть окупованим районам

Депутати, які відчують зобов'язання перед Порошенком, проголосували за зміни до Конституції, народні ж обранці, які звітують перед власним сумлінням і своїми виборцями, – проти

що Порошенко й віддані йому люди зроблять все можливе й неможливе, аби ці 300 голосів було набрано.

Щоб уявити, які важелі пускає в хід нинішня влада, варто лише ознайомитися з інформацією, яку надав журналістам мер Львова та лідер «Самопоміч» Андрій Садовий, фракція якого у Верховній Раді, за винятком 5-х депутатів, проголосувала проти внесення змін до Конституції, на яких наполягає Порошенко. Він, зокрема сказав: «Якщо ви порівнюєте голосування, яке відбулося 16 липня, де від «Самопоміч» тільки один депутат голосував «за» зміни до Конституції – Ганна Гопко, то вже під час сьогоднішнього голосування було 5 депутатів, які проголосували «за». Що змусило їх змінити свою принципову позицію, треба запитати в них. Вони, коли входили до парламенту, мали виключно моральні зобов'язання – будувати нову українську політику на засадах моралі. Якщо вони вирішили так чинити, як вчинили, – Бог їм суддя. Але однозначно, що тиск був, тому що їх запрошували на різні зустрічі. Що пропонували

чи не пропонували, побачимо, чи вони будуть мати сміливість це питання колись розкрити».

Тим часом за вікнами Верховної Ради вирував міні-Майдан. Величезний натовп людей вимагав припинити танці під дудку Путіна через диригентів з Берліна та Парижу. Почалися сутички між противниками продажу України оптом і в роздріб і силовиками, яких нагнали, як у часи Януковича, силу-силенну. Міністр внутрішніх справ України Арсен Аваков, який, до речі, за багато років проживання в Україні так і не вивчив української мови, а листується з народом через Facebook виключно російською, заявив, що кількість поранених сягає більш як 130, а затриманих – 30 осіб. Згодом підтвердили загибель першого нацгвардійця – Ігоря Дебріна. Пізніше стало відомо, що від поранень померло ще двоє молодих правоохоронців. Також серед постраждалих – французький журналіст та оператор українського телеканалу. Арсен Аваков звинуватив у кривавих сутичках під Верховною Радою «Свободу» та її лідера О.Тягнибока. «Свободівці» ж

відповіли, що завжди боролися й боротимуться за Україну й не дозволять будь-кому, а особливо олігархам при владі, гонювати нею, трансформуючи здобуту на крові тих же «свободівців» владу в гроші.

Спочатку повідомлялося, що нацгвардієць І.Дебрін загинув від осколка гранати, яку кинув у силовиків воїн АТО, гранатометник з батальйону «Січ» (момент кидка гранати зафіксував телеоператор радіо «Свобода») Ігор Гуменюк, але пізніше сам Аваков уточнив, що нацгвардієць загинув від кулі в самісіньке серце, від кинutoї ж гранати кілька силовиків отримали тяжкі поранення (двоє з них уже померли, деякі перебувають у критичному стані). Як би там не було, але кидання гранати у силовиків – це був явний перебір. З цього моменту спараведлива й мирна маніфестація перетворилася на криваве побоїще. Саме такого повороту подій і чекає в Кремлі Путін. Не розуміти цього – означає нищити світову солідарність з Україною, відлякувати від неї наших численних союзників.

...Недавній візит П.Порошенка до Берліна засвідчив, що Україною керують з-за кордону. Європа та США кидають її в пашу Путіна, аби припинити небезпечне напруження на східних кордонах континенту, яке може закінчитися третьою світовою війною. Те, що Захід умиротворює Путіна, віддаючи йому на розтерзання Україну, очевидно, бо саме вимога децентралізації й федералізації була головною умовою миру на Донбасі російського диктатора В.Путіна, яку озвучував його відданий холуй С.Лавров ще під час анексії Криму.

Перше, з чим повернувся президент Порошенко до України з Берліну, це те, що «нормандський формат» є інструментом ідеальним. Крапка. Друге – які б не були наслідки для України, Україна як держава, яка реально є під зовнішнім управлінням, буде змушена формалізувати особливий статус для «деяких районів Донецької та Луганської областей». Чому? Бо така воля зовнішніх операторів. Крапка. Тобто, жодна внутрішня дискусія, жодна воля народу не мають права на існування. А на наше переконання, таке важливе питання не можна вирішувати купкою здебільше некомпетентних і, як бачимо, безвідповідальних персон, що збираються під куполом на вулиці Грушевського і не тільки. Ми вже одного разу зробили таку помилку. Тобто, за нас зробили. Так само під зовнішнім тиском, щоправда, тільки з Росії, теж було закладено міну сповільненої дії під українську державність – узаконено Автономну республіку Крим, практично російську автономію з принаймні частково зовнішнім керуванням. І вона вибухнула аж через 20 років. А до того успішно гальмувала розвиток України.

Попри всі словесні викрутаси, до яких постійно вдається президент, фіксація в Конституції України сепаратистських анклавів у тілі України небезпечна не стільки з огляду на їхні сепаратистські тенденції, скільки з огляду на майбутнє всієї України і навіть з огляду на саме її існування.

А чергове голосування слухняних фракцій за проект закону про внесення змін до Конституції України стосовно децентралізації влади за номером 2217, яке, очевидно, президент

вважає тактичним, таким, яке не матиме наслідків, є ілюзією. Мовляв, щось там запишемо – як право на житло у советській Конституції – все одно воно нічого не означатиме й ніким не виконуватиметься. Попри те, що це свідчення того, наскільки глибоко ми зневажаємо право і Конституцію, як її істотну складову, це ще й самообман. Ці поправки до Конституції ще й як виконуватимуться! Щонайперше на їхньому виконанні наполягатиме Росія та її донецька клієнтелла. І тоді залишиться лише розводити руками. Ця норма дає старт спочатку «параду автономій» (і не лише на Донбасі), а потім і «параду суверенітетів». І тоді така конструкція, як суверенна держава Україна, просто розчиниться – стане такою собі Боснією й Герцеговиною. Чули про таку чудесну державу? Хочемо перетворити Україну на щось подібне?

Гадаємо, що ніхто не сумнівається в тому, що фінансово-, енергетично- і безпеково-, а, отже, й політично Україна не є суверенною. Це факт, на який потрібно просто зважати. В умовах яловості й корумпованості значної частини нашої влади ця зовнішня керованість може бути й корисною. Однак не завжди. Тільки тоді, коли інтереси тих, хто реально керує, і тих, ким керують, збігаються..

А від кого ми залежимо? Фінансово – від ЄС та США. Енергетично – попри все – від Росії і в якихось фрагментах на другому році війни (!) навіть від ЛНР та ДНР. Безпеково – від НАТО, читай США. Отож, не завжди інтереси тих, хто реально впливає на процеси в Україні, збігаються з інтересами України. Тобто, Україною ззовні у різний спосіб керує певний клуб держав. Яких? Звісно – це Німеччина, США, Франція – і, о парадокс, Росія. Так-так – саме Росія. Не на пряму, звісно.

Свідченням непрямого керування Росії Україною є те, що Росія успішно заганає Україну – з огляду на інтелектуальне безсилля її політичного класу – у ті політичні формати, які їй потрібні. І ухвалення проекту закону про внесення змін до Конституції України стосовно децентралізації влади є наступним кроком на цьому шляху наших очільників.

Результати зустрічі в Берліні є свідченням того, що Росія, не маючи ресурсів, проте відчайдушно блефуючи, таки добила від інших співакціонерів цього клубу держав принципової поступки – поступово перетворювати Україну на федерацію чи, враховуючи можливий майбутній статус Криму, навіть на конфедерацію. Так, це не анексія Південної Осетії чи Абхазії. Але ухвалення такої конституційної норми загрожуює фрагментацією – з подальшою перспективою. Тобто, по суті, Захід заплує очі на фактичний демонтаж України – унітарної країни, в якій ми досі жили.

Німеччина та Франція вкотре «втомилася». Як вони «втомлювалися» від Югославії, Грузії, Молдови і т.ін. З іншого боку, ми, очевидно, зробили замало, щоб змусити їх дослухатися до нас – йдеться про успішні внутрішні реформи та про рішучість у відстоюванні своєї суверенності та унітарності. Тобто, про корупцію, безініціативність, внутрішню розколотість і про втрачений час... І це під час війни...

Зрештою, вони вже мають «досвід» створення таких квазі-держав – задля умиротворення,

ють... А тому їхня відповідальність буде ще більшою. Хоч сьогодні вони надувають щоки, як надував їх Янукович, і стають у позу переможців над тими, хто не хоче, щоб олігарх, який став президентом ціною крові героїв Небесної сотні, називав справжніх борців за волю України «агентами Москви». Й при цьому проводив політику, яка вигідна виключно цій ордінській столиці.

При цьому він, звісно, має масу аргументів, чому по-іншому не можна. Він навіть

«територію», що в перспективі безпосередньо загрожує безпеці Польщі, запропонував змінити формат. Не тому, що «любить Україну», як пишуть наші наївні аналітики, а тому, що обстоює інтереси Польщі, які не потрібні на території колишньої Сирії та Іраку під боком. Туреччина вже отримала... Причому в нього були аж дві пропозиції.

З одного боку, зробити перемовниками не лише Німеччину та Францію, а й увесь ЄС. Хоча, звісно, в ЄС чимало держав, які «розуміють» Путіна і які нейтра-

денту Порошенкові – невідомо. Звичайно, всі при цьому мило усміхатимуться...

Наступну пропозицію висловив Радослав Сікорський: «Найкраще було б, якби в цих переговорах брали участь Європейський Союз та США, і аби ці розмови стосувалися усіх заморожених конфліктів на просторі колишнього СРСР – в Придністров'ї, на Кавказі та в кількох інших регіонах». Одряду видно, що людина мислить не дріб'язково, а масштабно. Не як наше МЗС.

І ще про уяву: попри другий рік війни, з боку України немає жодної істотної політичної чи хоча б дипломатичної ініціативи. Аж дивує повна політична яловість нашого провідного класу – ну, не подобається пропозиція Дуди, не працюють пропозиції Меркель і Олланда, занадто масштабні, як на нашу уяву, пропозиції Сікорського – пропонуйте інші формати й підходи. Майже всі дії української дипломатії та політикуму реактивні – хтось організує, запросить – то приїдемо, хтось сформулює, накине, то й погодимось, а краще – ні і т.ін. В давні часи наші політики і то були активніші – шукали союзів то в Швеції, то в Туреччині. А в сьогоднішніх – криза жанру. Приреченість якась.

Наступники «Беркута» проти хлопців, які пройшли через АТО

звісно. Майбутню Україну хочуть скроїти за лекалами квазі-держави Боснії й Герцеговини. Так, на разі ця «нічия земля» не спливає кров'ю. Але це сьогодні – питання Боснії й Герцеговини просто зависло у повітрі. Так само, як і албанське питання. Список таких «врегулювань» і творення тимчасових політичних конструкцій, які рано чи пізно стануть проблемними, можна продовжувати.

Насправді це ніякі не врегулювання, а відкладання катаклізмів на майбутнє. Інколи це «подаруночки» навіть не дітям, а внукам. При цьому США послідовно «вмивають руки», не спромігшись надати Україні бодай переносні протитанкові ракетні комплекси Javelin. Зрештою, питання внутрішньої структури та суверенітету України не є питанням відповідальності адміністрації США. Це питання народу України та її провідної верстви.

Сьогоднішня адміністрація США теж приклалися до прямого чи непрямого творення таких квазідержав – подивімося, скільки їх постало на території між Середземним морем та Іраном – бо називати ці території Сирією та Іраком стає дедалі важче.

Сьогодні Путін добивається чогось подібного – бачення України як території, не як цілісного національного й державного організму, а як матеріалу для конструювання якихось квазідержавних утворень. Чи розуміють це ті, хто не має волі хоч у чомусь не погодитися з операторами зовнішнього управління? Звичайно, розумі-

Забути про кров, пролиту кращими синами й доньками України, й зголоситися на план Путіна, який прагне розчленувати нашу країну, не дозволить народ

може пояснити, чому нічого «не можна» взагалі. Але все це словесна еквілібристика. Прикладом такого дешевого шулерства є його проект закону про внесення змін до Конституції України стосовно децентралізації влади, де змішано місцеве самоуправління й творення реальних автономій, які матимуть зовнішнє управління.

В Україні якось ніхто не зауважив, як «елегантно» в Берліні було відкинуто одну з перших міжнародних ініціатив новообраного президента нашого найближчого і найпослідовнішого союзника – Польщі. Анджей Дуда, бачучи неефективність «нормандського формату», бачучи, що Німеччина та Франція узурпували собі право врегулювати найбільшу кризу, з якою стикнувся Європейський Союз, бачучи, що клуб акціонерів перетворює державу Україну на

лізовуватимуть зусилля ЄС. Однак Дуда поставив просте питання – а навіщо тоді ЄС, якщо він у такий критичний момент нічого не вирішує? Ніхто не відповів.

З іншого боку, розуміючи, що найбільше від агресії Росії страждають і страждатимуть безпосередні сусіди Росії – від Балтійського до Чорного морів – створити ще один альянс, про який вже йдеться 120 років – союз країн Балтії, Польщі, України, Румунії, Молдови, Грузії – польської концепції Міжмор'я чи англо-саксонської Балто-чорноморської дуги. Про це писалося не один раз. І, як завжди, Росія й Німеччина – проти. Нічого не зробили – німецько-російська традиція.

Те, що Меркель та Олланд елегантно проігнорували цю ініціативу, їм зійде з рук. А от чи так легко це зійде з рук прези-

Це Дуда з Сікорським мають здійснювати мозковий штурм і пропонувати шляхи порятунку України? Чи, може, Даля Грібаускайте?

А приреченість ця є, бо, страшно сказати, мала віра щонайперше у власні сили. Не особисті – а в потенціал народу. Тому й немає внутрішньої переконаності, яку одразу відчула б такий проникливий політик, як Ангела Меркель.

Тому й робляться спроби перехитрувати Путіна, не подолати, а перехитрувати. Подолати – це не означає захопити Ростов чи Білгород, ба навіть Донецьк. Але потрібне справжнє посвячення справі порятунку України. А бізнес, який так і залишився на першому місці в діяльності деяких наших провідників, – потім.

Тарас Гнип,
Тарас Возняк

АМЕРИКА СЬОГОДНІ

Катерина Кіндрась,
власний кореспондент
«Нової газети» в Америці

Президент США Барак Обама першим з усіх президентів Америки відвідав Аляску. Там протягом трьох днів (з 31 серпня по 2 вересня) він на власні очі пересвідчився, що наша планета небезпечно розігрівається – тануть вікові ґлетчери, руйнується вічна мерзлота, вимирають цілі види тварин, що може спричинити катастрофічні наслідки.

Аби на власні очі пересвідчитися в тому, що знамениті аляскинські льодовики тануть, Обама піднявся на другий день свого перебування на Алясці на ґлетчер. Стоячи біля струмка поруч з льодовиком, президент США сказав, що коли льодовики відступають, підвищується рівень світового океану. А це, в свою чергу, змінює флору й фауну. Ґлетчер, біля якого стояв американський президент, з 1815 року відступив на два кілометра (!).

«Льодовики – це захоплююче видовище», – сказав Обама. – І ми хочемо, щоб наші онуки також насолоджувалися ним».

До цього, 31 серпня, Барак Обама взяв участь у конференції «Глобальне лідерство в Арктиці: кооперація, інновації, залученість і відновлення (Global Leadership in the Arctic: Cooperation, Innovation, Engagement and Resilience – GLACIER), яка відбувалася в найбільшому місті Аляски Анкориджі. Її організував Державний департамент США, запросивши лідерів та експертів з країн Арктичного та інших регіонів світу. Загалом у нинішньому форумі взяли участь представники 20 держав.

Заключним пунктом конференції стала промова Барака Обами, який, зокрема, сказав: «Я приїхав сюди як лідер найбільшої економіки світу й другої за масштабами країни-емітера парникових газів, щоб заявити, що США визнають свою роль у створенні цієї проблеми і свою відповідальність у її розв'язанні. Це факт, що кліматичні зміни випереджають наші зусилля, спрямовані на розв'язання проблеми. Це необхідно змінити. Ми діємо недостатньо швидко».

Експерти, однак, назвали політику Обами в питаннях кліматичних змін і енергетики непослідовною. З одного боку, він закликає світ скоротити викиди вуглекислого газу, а з іншого – дає корпорації Shell дозвіл на видобуток нафти в Чукотському морі.

Тим часом, на конференції в Анкориджі вчені попереджали, що

глобальне потепління – це суворая реальність, яка вже стукає в двері байдужого людства. Його наслідки можуть бути жахливими. Якщо людство не схаменеться вже сьогодні, то відбудеться подвоєння концентрації вуглекислого газу в атмосфері в період між 2025 і 2050 роками й температура підвищиться в межах від 1,5 до 4-5 градуса за шкалою Цельсія. Спостерігатиметься також нерівнозначний глобальний розподіл підвищення температури, а саме: невелике, що становить половину глобального середнього, в тропічних регіонах і катастрофічне, що вдвічі перевищує глобальне середнє, – в полярних. Такі зміни клімату можуть мати значний

ватиметься на тлі нових буревіїв легким вітерцем.

З підвищенням глобальних температур змінюватиметься й характер глобальної циркуляції атмосфери у зв'язку зі зміною частоти й кількості опадів. У результаті подвоєння концентрації діоксиду вуглецю сила тропічних циклонів або ураганів може зрости на 40%. У зв'язку з цим людство може зіткнутися з проблемою розширення територій, схильних до впливів тропічних циклонів. Очікується, що поряд з прогнозованим порушенням атмосферної циркуляції і зміною характеру бурь і ураганів, людство зіткнеться й з проблемою значного підйому рівня світового океану. Протягом найближчих 100

Барак Обама біля ґлетчера, який з 1815 року відступив на два кілометра

ОБАМА НА АЛЯСЦІ: ЕКОКАТАСТРОФА НА ВЛАСНІ ОЧІ

Один з племінних вождів поселення Еклутна на Алясці Лі Стефан виступає на конференції GLACIER в Анкориджі

вплив на сільське господарство, а значить і на добробут людства.

Зміна клімату неодмінно призведе до руху в напрямку полюсів кордонів кліматичних зон на кілька сот кілометрів протягом наступних 50 років. Зміни флори й фауни відставатимуть від кліматичних зрушень і залишатимуться у своїх сучасних місцях проживання, опинившись таким чином в іншому кліматичному режимі. Найбільшому ризику піддаються ті біологічні спільноти, можливості адаптації яких обмежені, а також ті, де кліматичні зміни додаються до інших проблем. Білі ведмеді, наприклад, за такої динаміки потепління, яка фіксується нині, можуть зникнути вже протягом найближчого десятиліття.

Соціально-економічні наслідки цих впливів будуть воістину катастрофічними, особливо для тих регіонів земної кулі, де добробут суспільства і його економіка залежать від природних екосистем суходолу.

Більш теплому клімату на Землі сприятиме більш мінлива, ніж нині погода з імовірністю більш частих повеней, засух та набагато сильніших ураганів, тайфунів, спеки в районах, де раніше трималася помірна температура. Ураган «Катріна», десятиліття лиховійства якого щойно відзначила Америка, зда-

років його рівень підвищиться на 1 метр або й більше. Якщо не вжити узгоджених дій, то підйом рівня світового океану на 1 метр може призвести до затоплення цілих мегаполісів, які розташовані на берегах океанів і морів. Таких, як Нью-Йорк, наприклад.

Глобальне потепління позначиться на здоров'ї, зручностях і способі життя людей, виробництві харчів, економічній діяльності, характері розселення та міграції. Мільйони людей із затоплених територій ринуться в безпечні краї, що спричинить ще небачений в історії людства дефіцит землі, електроенергії, прісної води, харчів, житла...

Вже сьогодні є достатньо підстав, які свідчать про те, що кліматичні зміни помітно впливають на рільництво й тваринництво. Внаслідок кліматичних змін потрібно буде введення нових технологій та методів ведення сільського господарства. Наслідки для деяких регіонів планети можуть виявитися страхотливими, включаючи можливе скорочення виробництва продукції в регіонах, які на сьогодні є дуже вразливими і які найгірше можуть пристосуватися до кліматичних змін. Все це може посилити труднощі, пов'язані зі швидким зростанням населення Землі. Мільйони людей будуть приречені на голод і вимирання.

Лунали на конференції й інші голоси Деякі псевдовчені, найняті за великі гроші великими корпораціями, що прагнуть й далі наживатися, незважаючи на привид екологічної катастрофи, яка насувається, стверджували, що глобальне потепління – це міф, яким лякають людство шахраї від науки, просто планета проходить черговий етап зміни клімату, як це вона робила вже багато разів. Нічого страхотливого не відбувається – просто вслід за потеплінням настане похолодання і все знову повториться. Однак Обама на власні очі бачив, відвідуючи Аляску, що правда зовсім не на боці цих куплених агітаторів компанії, які нещадно експлуатують ресурси Землі, викидаючи в її атмосферу кубокілометри парникових газів, які й спричинюють глобальне потепління. На Алясці є села, які вже затоплені талою водою льодовиків. Раніше там жили рибалки й мисливці, сьогодні там можуть жити хіба що риби. Один з племінних вождів з поселення Еклутна Лі Стефан сказав з цього приводу на конференції в Анкориджі: «Якщо уся крига матері-Землі розтане, нам усім доведеться жити у воді».

Під час візиту на Аляску Обама також перейменував найвищий пік Північної Америки й повер-

нув йому ім'я Деналі. Про назву цієї вершини точилися суперечки протягом останніх 40 років. Гора тривалий час називалася Мак-Кінлі на честь 25-го президента США Вільяма Мак-Кінлі, який переміг на президентських виборах у 1896 році. Але ще на початку XIX століття місцеві мешканці називали її Велика гора, що мовою місцевої народності коюкон вимовляється як «Деналі».

Найвищий пік Північної Америки перевищує 6 тисяч метрів над рівнем моря і відомий складнощами для альпіністів – погода там суворая й надзвичайно мінлива. Експедиція альпіністів на вершину зазвичай триває три тижні.

Назвати гору Мак-Кінлі вирішив 1896 року один із золотошукачів на Алясці. До речі, Мак-Кінлі був першим американським лідером, якого зняли на кінокамеру навесні 1901 року – під час його другої інавгурації на президентське крісло. На шостому місяці другого терміну Вільям Мак-Кінлі трагічно загинув від кулі вбивці.

Міністр внутрішніх справ США Саллі Джувелл каже з приводу перейменування найвищого піку Північної Америки: «Зміна назви є визнанням священного статусу Деналі для багатьох корінних мешканців Аляски. На території штату гору під цією назвою знали багато поколінь». Міністр також підкреслив, що цей крок таким чином не є виявом неповаги до спадщини президента Мак-Кінлі.

Але деякі земляки 25-го президента США з Огайо незадоволені, зокрема сенатор від штату Роб Портман, який каже: «Ми працювали над цим у Конгресі. І ми вважаємо неправильним, що президент вирішив обійти Конгрес у той час, коли ми над цим питанням працювали, щоб знову ж таки, національний парк називався Деналі, але щоб назву самого піка зберегти, адже його названо на честь одного з найвидатніших наших президентів, який народився в Огайо».

В АМЕРИЦІ

БАРАК ОБАМА СВІТОВІ:
«ЗБЕРЕЖІМО НАШУ
ПЛАНЕТУ!»

Президент США Барак Обама закликав світову спільноту якнайшвидше досягти угоди щодо захисту навколишнього середовища й зміни клімату на нашій планеті.

Виступаючи 1 вересня на міжнародній конференції зі взаємодії в Арктиці, яка відбувається нині на Алясці, Обама заявив, що поки жодна країна не рухається з необхідною швидкістю до розв'язання кліматичної проблеми, а тим часом глобальне потепління загрожуватиме світові катастрофою. «Діяльність людини шкодить клімату, і це відбувається швидше, ніж ми думали», – заявив Обама.

Передбачається, що угоду підпишуть в грудні, під час самміту ООН з питань клімату в Парижі. На конференції з клімату в столиці Аляски Анкориджі беруть участь представники 20 держав.

Перебуваючи на Алясці, Барак Обама оголосив про повернення найвищій у Північній Америці горі Мак-Кінлі її колишньої назви, поширеної серед корінних народів Аляски. Після десятиліть суперечок горі Мак-Кінлі на Алясці повернули її оригінальну назву – Деналі. Відповідне рішення Обама ухвалив напередодні візиту на Аляску. Деякі оглядачі назвали таке рішення Обама зневагою до пам'яті 25-го Президента США Вільяма Мак-Кінлі, який загинув від кулі анархіста і на честь якого було названо найвищу вершину Північної Америки.

США ЗАКЛИКАЛИ
УКРАЇНЦІВ ПРОТЕСТУВАТИ
МИРНО

Вашингтон вітає ухвалення Верховною Радою поправок до Конституції України в частині децентралізації влади. Про це заявив у понеділок, 31 серпня, представник Держдепу США Марк Тонер. «Ми вітаємо ухвалення змін до Конституції України, націлені на децентралізацію», – сказав він.

У Державному департаменті США, однак, висловили жаль з приводу насильства, що сталося поблизу Верховної Ради, закликали до розслідування причин трагедії й висловили співчуття в зв'язку з убитими та пораненими від безладів у понеділок, 31 серпня, в Києві, біля стін Верховної Ради України.

«Ми стурбовані тим, що сталося поблизу парламенту і згідно з повідомленнями, що надходять, про загибель трьох правоохоронців та поранення більше сотні», – сказав Марк Тонер. Він зазначив, що Вашингтон закликає всіх мешканців України дотримуватися закону й вибирати мирні форми протесту.

ПОПУЛЯРНІСТЬ ГІЛЛАРІ
КЛІНТОН ЗНИЖУЄТЬСЯ

Результати нового політичного опитування, проведеного в штаті Айова, де через п'ять місяців почнеться відбір партійних кандидатів у президенти США, вказують на те, що провідний кандидат від Демократичної партії Гіларі Клінтон втрачає підтримку виборців.

У ході опитування, проведеного газетою Des Moines Register, що виходить в Айові, та Bloomberg Politics, виявилось, що серед виборців-демократів, які, ймовірно, візьмуть участь у кокусах (партійних зборах) щодо висунування кандидата від партії 1 лютого, Клінтон підтримують 37 відсотків. Незалежний соціаліст Берні Сандерс, який виступає проти впливу великих корпорацій на життя американців, набирає 30 відсотків, а віце-президент Джозеф Байден, який поки що лише розглядає можливість своєї участі у виборах, – 14 відсотків. Проведене опитування помітне тим, що рівень підтримки Г.Клінтон вперше цього року впав нижче 50 відсотків. Інші опитування показують, що рівень підтримки Клінтон падає й на загальнонаціональному рівні. Падіння популярності збіглося з розглядом з приводу використання Г.Клінтон особистого поштового інтернет-сервера під час її перебування на посаді держсекретаря, через що, можливо, виникав ризик витоку секретної інформації. Що стосується відбіркового процесу в республіканців, то опитування в Айові показало, що найбільшою популярністю користуються два політичні новачки – мільярдер Дональд Трамп отримав підтримку 23 відсотків республіканських виборців, а колишній нейрохірург Бен Карсон – 18 відсотків. Разом з тим досвідчені політики-республіканці, колишні або нинішні губернатори чи сенатори отримали не більше 8 відсотків.

ЕШТОН КАРТЕР: «ПУТІН
НОСТАЛЬГУЄ ЗА СРСР»

Президент Росії Володимир Путін розцінює прагнення України приєднатись до Європи загрозою для Росії й ностальгує за часами Радянського Союзу. Про це в інтерв'ю виданню Foreign Affairs заявив міністр оборони США Ештон Картер.

«Я часто думаю над запитанням: чи знаю я, про що думає Путін? Насправді всі ми знаємо, бо він говорить те, що думає. Він шкодує за розпадом Радянського Союзу», – заявив Картер.

За його словами, обраний Україною шлях до Європи видається путінській Росії загрозою, оскільки це остаточно руйнує мрії Кремля на відновлення СРСР. «Української ситуація принципова в тому, що тут зіткнення привабливості європейської економічної та політичної моделі та опору Росії, яка бачить сусіда, що рухається в напрямку, який розцінюється Путіним загрозливим», – додав шеф Пентагону.

США ОБДУМУЮТЬ НОВІ
САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ
Й КИТАЮ ЧЕРЕЗ АТАКИ
ГАКЕРІВ

Сполучені Штати розглядають можливість запровадження нових санкцій проти російських і китайських приватних осіб та компаній через кібератаки проти США задля комерційних цілей. Про це 1 вересня повідомили американські ЗМІ з посиланням на заяви американських високопосадовців, що говорили на умовах анонімності.

Як повідомляється, остаточне рішення не ухвалили через побоювання погіршення відносин з РФ. Крім того, санкції можуть кинути тінь на офіційний візит до Сполучених Штатів голови КНР Сі Цзіньпіна у вересні.

Раніше The Washington Post першою повідомила, що адміністрація Обама розглядає санкції проти Китаю, й рішення можуть ухвалити протягом найближчих декількох тижнів, однак про Росію в публікації не згадували. В посольстві ж РФ у США відмовилися коментувати ситуацію.

Держсекретар США Джон Керрі підозрює, що російські та китайські гакери можуть зла-

мувати його електронну пошту. Крім того, стало відомо, що російських гакерів підозрюють в атаках на сервери Держдепу США.

УБИВСТВО
ПОЛІЦЕЙСЬКОГО
В ТЕХАСІ – НАСЛІДОК
МІЖРАСОВОЇ НЕНАВИСТІ

Сотні людей вийшли на вулиці Г'юстона, аби вшанувати пам'ять поліцейського, якого застрелив минулої п'ятниці, 28 серпня, 30-річний представник місцевої афроамериканської громади Шенон Майлс.

47-річний Даррен Гофорт був заступником шерифа штату Техас. Зловмисник підійшов до нього ззаду на бензоколонці, коли Гофорт заправляв службове авто, й вистрелив йому в спину. Після того, як поліцейський упав, убивця зробив в нього ще кілька пострілів.

Місцеві правоохоронці стверджують, що убивство пов'язане із хвилею ненависті до поліції, яка посилювалася після кількох випадків, коли від рук білих поліцейських гинули чорношкірі. Один з найгучніших таких випадків – загибель 18-річного чорношкірого юнака у Фергюсоні (штат Міссурі) рік тому. Проти білого поліцейського, який застрелив тоді беззбройного, але дуже агресивного й підігрітого наркотиками хлопця, звинувачень не висунули. Було доведено, що він діяв за інструкцією, а 18-річний афроамериканець зробив спробу напасти на нього й вихопити пістолет.

ЛОС-АНДЖЕЛЕС
ПРЕТЕНДУЄ НА
ПРОВЕДЕННЯ ЛІТНЬОЇ
ОЛІМПІАДИ-2024

Олімпійський комітет США ухвалив рішення подати заявку на проведення літніх Олімпійських ігор 2024 року в Лос-Анджелесі. Заявку було схвалено Радою директорів Олімпійського комітету та мером міста Еріком Гарсетті.

Про затвердження заявки, надісланої Міжнародному Олімпійському комітету, було оголошено за два тижні до закінчення терміну, відведеного містам світу для висунення своїх кандидатур.

Найбільше місто заходу Сполучених Штатів приєднається до перегонів, у яких візьмуть участь також Париж, Рим, Будапешт і Гамбург. Американський Бостон вибув зі списку в липні цього року.

Лос-Анджелес вже приймав літні Олімпіади двічі – в 1932 й 1984 роках. Вартість проведення ігор в разі схвалення заявки оцінюється в 6 мільярдів доларів. Вибори проведення Олімпіади-2024 відбудуться влітку 2017 року. Найближча ж Олімпіада відбудеться в 2016 році в Ріо-де-Жанейро, а Олімпіада-2020 – в Токіо.

ПОМЕР ВІДОМИЙ МАЙСТЕР
КІНОЖАХІВ

У Лос-Анджелесі на 77-му році життя помер Вес Крейвен, один з найвідоміших режисерів у жанрі жахів. Він хворів на рак мозку і пішов 30 серпня з життя у себе вдома. На початку цього тижня про втрату повідомила родина Крейвена.

Режисер прославився, зокрема, завдяки першій кінокартині із серії «Жах на вулиці В'язів», яка стала культовою. В одному з інтерв'ю Крейвен сказав, що просто виносив на великий екран власні страхи. «Я завжди думав, що боюся того ж самого, що й аудиторія. Тобто, в картині говорив та граюся із власними страхами. Дивно, що така ситуація в реальному житті була б надзвичайно серйозною, але у фільмі на неї дивишся з точки зору розуміння, що в кінці все буде гаразд, і ти контролюєш ситуацію», – розповідав В.Крейвен.

«Жах на вулиці В'язів» 1984-го року був не першою вдалою картиною Крейвена. Ще десятиріччя раніше він зняв надзвичайно успішні стрічки «Останній будинок зліва» та «У пагорбів є очі». Надзвичайно відомий ще один фільм режисера – «Крик» знято теж у «страхітливому» жанрі. У 2011 році він завершив роботу над 4-ою картиною з цієї серії.

Вес Крейвен також автор одного з епізодів відомої стрічки «Париж, я люблю тебе!». У розповіді про район французької столиці Пер-Лашез обійшлося без жахів, однак події відбуваються на цвинтарі, а привид Оскара Вайлда дає поради людині із розбитим серцем. Останнім часом Крейвен брав участь і в телевізійних проектах.

За повідомленнями світових та американських інформаційних агентств

УРОКИ ІСТОРІЇ

Цього літа, яке щойно минуло, виповнилося 75 років відтоді, як у Латвії, Литві та Естонії одночасно відбулися парламентські вибори, що змінили долю цих країн. Перемогу на них за підтримки агентів НКВД здобули прорадянські сили, і через кілька днів новообрані маріонеткові парламенти звернулися до Москви з проханням про прийняття балтійських країн до складу СРСР як союзних республік. До того часу на території Латвії, Литви та Естонії вже перебували радянські війська. У країнах Балтії літо 1940-го вважають початком одного з найтрагічніших періодів в історії трьох держав та їхніх народів. У Росії ж і досі багато істориків і політиків вважають, що приєднання, можливо, і не було повністю добровільним, однак про окупацію трьох країн говорити не можна. Що ж відбувалося в Балтійському регіоні 75 років тому?

У Литві хроніка подій літа 1940 року така. 14 червня СРСР робить республіці ультиматум з вимогою змінити уряд і відкрити кордон. 15 червня ультиматум приймається, і Червона армія входить до Литви. Президент Антанас Сметона тікає до Німеччини. 1 липня новий уряд Юстаса Палецкіса оголошує, що через два тижні відбудуться вибори до парламенту – Народного сейму Литви. Місцева компартія – тоді це півтори тисячі осіб – виходить з підпілля. 11-12 липня радянська влада проводить арешти діячів попереднього уряду і депортує деяких з них, незважаючи на те, що формально Литва ще залишається незалежною державою.

14-15 липня відбуваються вибори до Сейму. Кандидати на вибори відбиралися жорстко, відповідно до квот. Крім прорадянського «Союзу трудового народу», жодні інші організації до них допущені не були. На одне місце претендував лише один кандидат. Кожному виборцю після голосування ставили штамп у паспорті. Результати оголосили ще до закриття виборчих дільниць. Згідно з ними явка – 95 відсотків. «Союз трудового народу» отримує 99 відсотків голосів. Більшість документів, пов'язаних з виборами, знищується невдовзі після голосування. Збережені показують: явка справді була дуже високою, але багато бюлетенів виявилися недійсними, тому що виборці їх забирали, пошкоджували, залишали порожніми або псували антирадянськими гаслами. Проте їх зараховували як подані «за».

Новий Сейм Литви, обраний таким способом, скликається 21 липня й одноставно голосує за приєднання до СРСР. 3 серпня 1940 року Литва офіційно стає 14-ю республікою Радянського Союзу. Точнісінько за таким самим сценарієм окупувалися Латвія та Естонія.

Чи могли в тогочасній Європі маленькі балтійські країни робити власний вибір?

Депутат Європарламенту, перший керівник Литви після відновлення незалежності на початку 90-х Вітаутас Ландсбергіс каже: «Доля балтійських країн не перебувала в їхніх власних руках. Їхнє захоплення готувалося заздалегідь. Радянські штаби вже в 1938-

1939 роках друкували військові мапи, на яких наші країни позначалися як Литовська, Латвійська і Естонська РСР. Наперед, щоб потім не передрукувати. Згідно з цими мапами і відбувалися всі пересування військ. Пакт Молотова-Ріббентропа припускав, що Литва буде залишена в сфері впливу Німеччини, а Латвія, Естонія, Фінляндія – СРСР. Але потім німці поміняли Литву, яка перейшла у володіння Сталіна, на польські воеводства. Хоча балтійські країни намагалися якось відмовлятися. Молотов сказав естонському міністру закордонних справ просто: «Нам потрібен вихід до Балтійського моря. Не змушуйте нас застосовувати силу». Сталін також використовував ситуацію навколо наших східних областей (Вільнюського краю, або так званої Середньої Литви) – вони після польського вторгнення 19 років були відокремлені від Литви, яка

Радянські війська входять у Каунас. Таким було «добровільне» приєднання балтійських країн до Радянського Союзу

АНЕКСІЯ КРАЇН БАЛТІЇ: 75 РОКІВ ПОТОМУ

завжди мріяла отримати свою історичну столицю – Вільнюс. Для литовців була така спокуса. Хоча, коли Гітлер запропонував виступити проти Польщі, Литва відмовилася бути його союзником».

Історик Альфимантас Каспаравічюс вважає: «Я б не сказав, що позиція Литви тоді була абсолютно пасивною. Вона, як могла, відстоювала свої інтереси. Але після того, як вся геополітична картина Європи змінилася, зруйнувалася і литовська державність. У середині 1940-го Німеччина почала свою військову кампанію. Можна сказати, що, коли впав Париж, наступного дня впала і Литва. По суті, всі нові державні утворення після Першої світової війни спиралися тільки на політичний мир, досягнутий в 1919 році на Паризькій мирній конференції. Поки ця система працювала, була й литовська державність, коли вона зруйнувалася – зникла й Литва».

– На позначення тих подій в країнах Балтії історики вживають різні терміни. Одні кажуть про окупацію, інші – про анексію. Що більш правильно?

– Окупація країни, – каже А.Каспаравічюс, – означає, що чужа військова сила захоплює державу, але не приєднує до своєї території. Анексія – коли вже окупована територія інтегрується в політичному і юридичному сенсі до системи агресора. У російській мові є відповідне слово «захват». Литовський історик і дипломат Альфонсас Ейдінтас в передмові до своєї книги «Шукай московського сфінкса» пише: «Втрата незалежності в 1940 році – найболючіша подія в житті народів балтійських країн у XX столітті. Я довго працював в архівах і з'ясовував, якими були спроби литовських, латвійських й естонських дипломатів, уряду, співробітників держбезпеки і розвідки протистояти цьому в умовах, коли нацистська Німеччина і сталінський СРСР секретними угодами розділили на сфері впливу цілі держави. Чи була у нас альтернатива, коли за нас все вирішили наперед два

диктатори? Постарався відновити картину подій тих років, щоб зрозуміти: як поведуться люди, коли гинуть їхні країни? Чому навіть тепер – знову вільним Литві, Данії та Естонії – все це ще боляче, не забувається?»

Альфонсас Ейдінтас розповідає: «Це реконструкція подій 1939-1940 років в нашому регіоні, в основному, в Литві, – вторгнення групи радянських військовиків на територію Литви ще перед окупацією, вбивство старшого поліцейського на литовському прикордонному пості, захоплення двох інших. Те ж саме в Латвії й Естонії відбувалося. Окупація не була традиційною, а більше «повзучою»: поступово передали Вільнюський край, встановили бази з кінця 1939 року – 20 тисяч бійців Червоної армії. Суверенітет наш був уже тоді обмежений».

Під час Другої світової війни, яка почалася, було мало шансів поводити себе незалежно. Литва була 14 червня блокована з повітря і моря, як і інші балтійські держави. Жодної допомоги ні від кого! Англія, Франція вже воювали з нацистською Німеччиною. Однак надія все ж була у литовських політиків – якимось, може, утримати хоч найменшу самостійність. Нехай росіяни тут, але буде свій уряд... Ситуація була жахливою, Європа охоплена війною, було зрозуміло: маленьким країнам доведеться важко. Після пакту Молотова-Ріббентропа вибір вже був не за нами.

– Яким чином тоді радянські емісари формували нову литовську владу?

– Прилітає з Москви до Каунаса спецпредставник радянського уряду, заступник наркома закордонних справ Володимир Деканозов. Починає підбирати склад уряду. Миттю! І крутиться ще якийсь «товариш Петров». Я виявив у спогадах Олександра Славина (він багато років працював в НКВД) його записи про це, як вони поїхали на явочну квартиру, і там цей «Петров» приймав весь день до вечора місцеву публіку

литовську, вирішував – хто піде до Сейму, хто в міністри. Всі розуміли: це людина з Кремля. Так хто ж він? Виявилось, Всеволод Меркулов, заступник Берії. Він таємно приїхав сюди, потім, до речі, до Риги попрямував, щоб сформувати прорадянський уряд і Сейм. Ось така масштабна секретна операція була підготовлена й проведена.

За словами Алекса Григор'євса, латвійського журналіста, політолога, колишнього активіста «Народного фронту» Латвії та депутата парламенту, який ухвалював у 1990 році рішення про відновлення незалежності країни, говорить про яку-небудь «добровільність» приєднання країн Балтії до СРСР не доводиться, але політична ситуація в Латвії в 1940 році була неоднозначною.

– Після того, як почалася Друга світова війна, – каже він, – латвійський уряд дуже намагався дотримуватися нейтралітету. Фашистські організації в Латвії були заборонені, їхні лідери заарештовувалися – наприклад, рух «Переконкрустс» («Громовий хрест»), це були латвійські нацисти, які теж використовували як свій символ свастику – щоправда, повернену в інший бік, на відміну від німецької.

– 3 червня 1940 року в балтійських країнах вже були радянські війська і їхні бази. У цих умовах 14 липня відбуваються вибори. Тоді вже було зрозуміло, що це все спектакль, що все сфабриковано, чи люди справді вірили, що більшість населення проголосувала за прорадянські сили?

– Перші радянські військовики з'явилися в Латвії ще в 1939 році, практично відразу після поділу Польщі. Радянський Союз за допомогою погроз домігся згоди латвійського уряду на розміщення баз. Здається, їх було три. Масове ж введення радянських військ відбулося 17 червня. Власне, цей день і відзначається у нас як День чорних стрічок – день окупації.

З усіх трьох балтійських країн Латвія єдина прийняла повністю умови ультиматуму СРСР – пус-

тити війська і ввести до уряду людей, яких назве Радянський Союз. Хоча була ситуація формального двовладдя, адже президент Улманіс залишався при владі, у своєму палаці. І це тривало до оголошення про приєднання до Радянського Союзу.

Вибори проводилися за латвійським законом, до якого були внесені зміни. Вони перешкоджали створенню альтернативних партійних списків, крім «Союзу трудового народу» на чолі з комуністами. Можна було голосувати за або проти. Звичайно, поширювалися чутки, що все це відстежується агентами НКВД, тому більшість через страх за своє життя проголосувала «так, як треба». Хоча і в цих умовах 27 з чимось тисяч проголосували проти.

– Досі можна стикнутися з різними оцінками тих подій, в Росії насамперед, як і раніше, лунають твердження про добровільність приєднання балтійських країн. Це часто аргументується тим, що тодішнім законам ті дії відповідали.

– Ні, це відверта брехня. Спочатку була окупація 17 червня, окупація під загрозою застосування сили. Далі був продиктований склад уряду. Ну і, нарешті, на виборах у програмі цього прорадянського блоку ніде не згадувалося про включення Латвії до Радянського Союзу. Йшлося про дружні відносини з Радянським Союзом і так далі. Але за вказівкою з Москви на першому ж засіданні новообраного Сейму було оформлене прохання про включення до Радянського Союзу – це сталося 21 липня.

Моя мама розповідала, як вона побачила це «добровільне приєднання»: «Я йшла на працю, на вулицях стояли танки». Жодних ілюзій щодо «добровільності» ні в кого не було. Це була одна з найбрутальніших у світовій історії анексія трьох невеличких і беззахисних країн, розтоптаних радянським чоботом за правом сильнішого.

**Підготували
Ірина Петерс
та Ярослав Шимов**

ГЕНЕРАЛЬНЕ КОНСУЛЬСТВО
УКРАЇНИ В НЬЮ-ЙОРКУCONSULATE GENERAL
OF UKRAINE IN NEW YORK240 Ist 49 Strit,
м.Нью-Йорк, 10017, СШАTel: (8101212) 371 69 65 Fax: 371 55 47
e-mail: gc_usn@mfa.gov.ua
http://ny.mfa.gov.ua240 East 49th Street,
New York, NY 10017, USA

Генеральне консульство України в Нью-Йорку
вітає шановного вченого та активного
громадського діяча

Леоніда Рудницького з 80-річним ювілеєм!

Своєю працею, науковим доробком, жагою до мандрів та дослідництва Ви увійшли до численної, знаної у всьому світі когорти яскравих особистостей та найвідоміших представників української громади на американському континенті. Ваше життя є яскравим прикладом служіння Україні та українцям. Завдяки Вашій науковій та громадській діяльності Україну знають і цінують у світі, дізнаються про її історію, культуру та її народ. Шануємо Ваш талант, багаторічну науково-дослідницьку та громадську діяльність, практичний досвід роботи, викладацький хист, самовіддану працю та найкращі людські якості. Бажаємо Вам міцного здоров'я, щирої долі, невичерпної енергії та наснаги, родинного затишку та нових здобутків на благо України та українців! На многая літа!

З глибокою повагою
та найкращими побажаннями,
Генеральний консул України
в Нью-Йорку Ігор Сибіга

ПОСТІЙНИЙ ПРЕДСТАВНИК УКРАЇНИ
ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Професору Леоніду Рудницькому,
Академіку НАН України

Вельмишановний пане Рудницький!

Від імені колективу Постійного представництва України при ООН та від себе особисто вітаю Вас із вісімдесятиріччям!

Щиро бажаю вам міцного здоров'я, творчої наснаги, нових наукових та творчих звершень!

Ваш видатний дослідницький та професійний шлях є взірцем наполегливої та звитяжної щоденної праці у царині філології, релігієзнавства, україністики та літератури.

З особливою повагою та вдячністю я дякую Вам за багаторічну працю задля розвитку Наукового товариства ім. Тараса Шевченка - головного осередку «української думки» і культури у світі.

Ми глибоко шануємо Вашу педагогічну та викладацьку роботу, яка завжди була спрямована на популяризацію української культурної спадщини.

Колектив Постійного представництва висловлює вам щиру подяку за Ваш видатний творчий і науковий спадок, який, я переконаний, по праву може бути зарахований в українську та загальносвітову наукову скарбницю!

Многая літа!

З повагою,

Юрій Сергєєв

Фундація Українського Вільного Університету

щиро вітає свого довголітнього члена,
заступника голови Фундації та
колишнього ректора Українського
Вільного Університету

академіка
Леоніда Рудницького
з 80-річним ювілеєм

та бажає йому многих
та благих літ на користь
українського народу
та української науки!

NOVA ГАЗЕТА

«Нова газета» та її численне читацтво
щиро вітають видатного вченого, невтомного
громадського та релігійного діяча

Леоніда Рудницького з 80-літтям від дня народження

й зичать йому козацького здоров'я, сімейного
затишку, Божого благословення й наснаги
на нові звершення та здобутки. Многая літа!

*Я ж весь вік свій, весь труд тобі дав
У незламнім завзяттю, —
Підеш ти у мандрівку століть
З мого духа печаттю.*

Іван Франко

**Релігійне Товариство
українців католиків
“Свята Софія” США
вітає свого Голову
академіка Леоніда РУДНИЦЬКОГО
із ювілеєм !**

**80 – не привід для печалі,
80 – це зрілість золота.
Нехай до ста, а може ще і далі,
Пливуть, не озираючись, літа.
Нехай Господь зішле здоров'я й сили,
Весна дарує молодості цвіт,
Щоб Ви добро на цій землі творили
З любов'ю в серці ще багато літ.**

St. Sophia Religious Association, Inc.

7911 Whitewood Rd.,

Elkins Park, PA 19027

<http://stsophia.us>

tel.: 215-635-1555

e-mail: st.sophiara@yahoo.com

<https://www.facebook.com/pages/St-Sophia-Religious-Assn-of-Ukrainian-Catholics-USA>

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

ШИРОСЕРДЕЧНО ВІТАЄ З 80-ЛІТНІМ ЮВІЛЕЄМ АКАДЕМІКА ЛЕОНІДА РУДНИЦЬКОГО

ДІЙСНОГО ЧЛЕНА УВАН, НАН УКРАЇНИ, НТШ-А, ПРОФЕСОРА EMERITUS УНІВЕРСИТЕТУ ЛАСАЛА, ВІДОМОГО ВЧЕНОГО-ГУМАНІТАРІЯ, ВИЗНАЧНОГО ФРАНКО- ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВЦЯ, АВТОРА ПОНАД 200 НАУКОВИХ ПРАЦЬ І ДОСЛІДЖЕНЬ, НЕВТОМНОГО ТАЛАНОВИТОГО КЕРІВНИКА НАУКОВИХ (НТШ-А; СВІТОВОЇ РАДИ НТШ, УВУ) ТА КУЛЬТУРНО-РЕЛІГІЙНИХ (ТОВАРИСТВО «СВЯТА СОФІЯ») УСТАНОВ, ПОЧЕСНОГО ДОКТОРА ЧИСЛЕННИХ УНІВЕРСИТЕТІВ, ГРОМАДСЬКО-КУЛЬТУРНОГО ДІЯЧА ТА ВЕЛИКОГО ПАТРІОТА УКРАЇНИ І БАЖАЄ МІЦНОГО ЗДОРОВ'Я, ДУШЕВНОЇ ГАРМОНІЇ, ПОДАЛЬШИХ УСПІХІВ НА НАУКОВІЙ НИВІ ТА УСІЛЯКИХ ГАРАЗДІВ НА МНОГІЙ, БЛАГІЙ ЛІТІ!

ЗА УПРАВУ ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ НАУК У США АЛЬБЕРТ КІПА

Президентові Світової Ради НТШ
Голові Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці (1990-2000)
Професору Ла Сальського університету
Доктору, Дійсному Членові, літературознавцеві

Леонідові Рудницькому
з нагоди 80-річчя

Вельмишановний і Дорогий
докторе Рудницький!

Сердечно вітаємо Вас, відомого науковця і громадського діяча, з поважним Ювілеєм. Ви належите до покоління, яке, прибувши до США після Другої світової війни, змушене було з великою відповідальністю та наполегливістю зберігати і примножувати славні традиції українського літературознавства і громадського обов'язку.

Ваша наукова діяльність припала на часи, коли наука і культура в Україні, внаслідок відомих історичних подій, опинилися у непростому стані. Саме американські вчені українського походження покликані були заповнювати білі плями і прогалини, осмислюючи історію нашого красного письменства з позицій історичної правди та естетичного розмаїття. Недаремно, що Ваші компаративістичні праці про українську літературу й світовий контекст, зокрема «Іван Франко і німецька література», позначені глибиною проникнення в естетику ідей Івана Франка.

Ваша громадська діяльність як Голови НТШ-А (1990 -2000), ректора УВУ (1998-2004) і Голови Світової Ради НТШ щодо організації наукового процесу звершилася плідними здобутками і належно пошанована серед наукових кіл діаспори і України.

Зичимо Вам багатьох років життя для добра української науки!

Управа
Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці

УКРАЇНСЬКЕ ПАТРІАРХАЛЬНЕ
ТОВАРИСТВО
ТА РЕДАКЦІЯ ЧАСОПISY
«ПАТРІАРХАТ»

широ вітає

**професора Леоніда Рудницького
з 80-літтям від дня народження!**

Професор Рудницький є довголітнім прихильником патріархального руху та доклав чимало зусиль для його розвитку. Завдячуємо професору за організацію численних конференцій та симпозіумів, присвячених Патріарху Йосифу Сліпому. З нагоди ювілею бажаємо професору Леоніду Рудницькому здоров'я, наснаги та подальших наукових здобутків!

Управа Українського Патріархального
Товариства в США:

Андрій Сороковський, Ольга Алексич,
Рома Гайда, Олесь Лабунька, Ярослав Скіра,
Богдан Трояновський, Андрій Шуль

Вух. ПГ 15/051

ГРАМОТА

ВЕРХОВНИЙ АРХІЄПІСКОП КИЄВО-ГАЛИЦЬКИЙ

СВЯТОСЛАВ

Високоповажному пану
Леонідові,
 синові Івана-Теодора з роду Рудницьких,
 академіку НАН України, голові Товариства «Свята Софія» (США)

З нагоди 80-річчя з дня народження

МИР ВАМ У ГОСПОДІ!

Бажаю особисто та від імені Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви щиро привітати Вас з нагоди Вашого 80-річчя! У цей святковий день дякуємо Господеві за дар Вашого життя та за всі дари, якими Він так рясно Вас наділив і які Ви щедро примножили через жертвне служіння у різних ділянках суспільного життя.

Ваш життєвий шлях слугує прекрасним прикладом для наслідування сучасним і майбутнім поколінням українців. Германіст, славіст, україніст, професор багатьох університетів світу, співробітник та співредактор численних американських та українських енциклопедій, автор численних наукових праць, голова Міжнародного товариства імені Івана Франка у США, президент Світової ради НТШ і очільник товариства «Свята Софія» США – усю Вашу багату діяльність годі перелічити і систематизувати. Бажаємо, щоб Всевишній Благословив Вас міцним здоров'ям та й надалі заслав Вам свої дари. Нехай Благодать Святого Духа супроводжує Вас та допомагає Вам виконувати Божу волю. Творчих успіхів, невтомного натхнення та многих і благих літ!

БЛАГОСЛОВЕННЯ ГОСПОДНЄ НА ВАС!

Дано в Києві,
 при Патріаршому соборі
 Воскресіння Христового,
 16 липня 2015 року Божого

І. Шевчук

люди й долі

Наш співрозмовник:

Леонід Рудницький – відомий літературознавець-германіст, славіст, голова департаменту германських і слов'янських студій в університеті «Ла Саль» (Філадельфія), співробітник та співредактор численних американських та українських енциклопедій, член УВАН, НТШ-А, почесний доктор низки університетів України, академік Національної Академії Наук України.

Народився 8 вересня 1935 року у Львові в родині Івана-Теодора Рудницького, правника, сотника Української Галицької Армії (УГА), співтворця Листопадового зриву (1918 р.), військового аташе Західно-Української Народної Республіки (ЗУНР), та Юлії зі священного роду Лужницьких.

У 1958 році закінчив університет «Ла Саль» у Філадельфії, отримавши ступінь бакалавра за спеціальністю «Германістика». В 1960-му році здобув ступінь магістра з германістики в Пенсильванському університеті (Філадельфія), в 1965-му захистив докторську дисертацію на тему «Франкові переклади з німецької літератури» в Українському Вільному Університеті (УВУ) (Мюнхен), а в 1972-му – габілітаційну працю «Роберт Льюїс Стівенсон і Юрій Клен» на філософському факультеті Українського католицького університету в Римі. З 1959-го року й досьогодні – професор германістики, а згодом славістики та порівняльного літературознавства університету «Ла Саль». Викладав українську літературу в Гарвардському (США), Віденському (Австрія), Людвіга-Максиміліана (Німеччина), Св. Клементя (Італія) університетах. З липня 1996 року працював деканом філософського факультету, проректором, а в 1998–2004-ті роки – ректором УВУ. Протягом 1992–2006-х років – президент Світової Ради НТШ. У 1994-му році обраний дійсним членом НАН України.

Удостоєний низки нагород та відзнак, серед яких Орден Ярослава Мудрого IV ступеня (2003); Грамота Президента України за особистий внесок у розвиток Української держави (1996), Літературна премія імені Івана Франка Спілки письменників України за дослідження в галузі франкознавства (1993), «Lindback Award for distinguished teaching» за викладацьку працю в Університеті «Ла Саль» (1966); Василянська гуманітарна нагорода чину сестер василіанок (1997); Звання лицаря Мальтійського ордену (2004) та ін.

Автор, співавтор та упорядник понад 200 книг, монографій, наукових праць, найвідоміші з яких «Серця живе джерело» (2013), «Світовий код українського письменства» (2010), *Ukrainian Literature in Modern Slavic Literatures. Volume II* (1976), «Твори Гете в перекладі І. Франка» (1970), «Мазепа на американській сцені» (1959) та ін.

Дружина – Ірина Рудницька, професор філології, разом з якою виховали трьох дітей, які подавали їм десяток внуків.

Мешкає в Мелроуз Парку на околиці Філадельфії (штат Пенсильванія)

Леонід Рудницький належить до породи центральноевропейських джентльменів. Є така унікальна порода людей, яку вже в нашому столітті описав відомий історик Ярослав Грицак. Це а) люди, які походять із земель колишньої Австро-Угорської імперії або прилеглих до неї територій; б) вирізняються гострим розумом і добрим почуттям гумору; в) читають більшість великих європейських мов (тобто, англійською, німецькою, французькою, італійською і, нерідко ще й латиною та грекою); г) часто кожною мовою розмовляють із сильним акцентом; д) професори Гарварду, Кембріджу, Колумбії...

Професор Леонід Рудницький

РОЗКОДУВАННЯ АКАДЕМІКА РУДНИЦЬКОГО

Ярослав Грицак забув дати ще одну суттєву рису – сенсом життя для більшості з них є те, наскільки вони можуть прислужитися Україні – своїй історичній Батьківщині.

З академіком Рудницьким ми познайомилися майже двадцять років тому в самому центрі Європи, в Мюнхені, по суті, «в коридорі» – ми закінчили свої магістерські правничі студії в Українському Вільному Університеті, а він приїхав, щоб незабаром перебрати ректорство в УВУ. Йі вдруге зустрілися вже тут, в Америці, в 2008 році, напросившись до відомого літературознавця на телефонне інтерв'ю про українськість-неукраїнськість Миколи Гоголя, 200-ліття з дня народження якого тоді відзначав світ.

Минулого тижня на околиці Філадельфії, в ошатному районі Мелроуз-парк, відбулася наша третя зустріч, яка стала, по суті, першою... Бо лише тепер ніхто з нас нікуди не поспішав і ми мали наслоду провести в товаристві двох професорів – Леоніда Рудницького та його дружини Ірини й проговорити з ними майже чотири години...

ПРО ГЕНОМ СТРАХУ

– Я щасливий чоловік, – каже професор Рудницький. – Але це моє таке дуже щасливе життя розпочалося тут, в Америці, коли ми з мамою полишили Європу. Тому я є американський патріот, що мені ніколи не перешкоджало бути українцем. Саме в Америці я переборов той страх, притаманний нашій генерації, а ще більше генерації мого батька. Страх перед більшовиками. Багатьом з тих, хто приїхав до Америки зі Східної Європи, здавалося, що советська аген- тура контролює нас і тут. І час- то так воно й було.

ники мали гарні мундири, але був замолодий. Потім приїхав до Америки, деяких хлопців мого віку брали до американського війська, але тата вже не було на цьому світі, а я лише один син у матері, та ще й дуже добре вчився. Словом, на Корейську війну мене не взяли, а до В'єтнамської я вже був застарий.

ПРО РОДОВІД

Але світові війни (ні перші, ні друга) не оминули його батька. Хоча родовід Леоніда Рудницького, як з батьківського боку, так і з материнського, має глибокі священницькі традиції. Рід Рудницьких пов'язаний із селом Августинівка тодіш-

лю. Пробираючись з родиною – дружиною та 9-літнім сином на Захід, через Карпати, батько занедужав на запалення легенів, від наслідків якого вилікуватися вже не зміг.

Попри хворобу, він все ж сподівався, що вдасться «переїхати море». Однак не вдалося... Життя, віддане українській справі, Іван-Теодор Рудницький закінчив 3 березня 1951 року на німецькій землі, в Гекстері над Везерою, де знайшов свій останній земний прихисток. Для рідні ця втрата була невимовною. Колишні співтабірники надіслали родині 47 марок і лист, в якому писали, що «замість квітів на могилу надсилаємо скром-

Леонід Рудницький з батьками

1954 рік. Після закінчення середньої школи

нього Бережанського району на Тернопільщині. Тут служив священником дід Леоніда Рудницького – отець Діонісій, його дід – отець Устим також був священником, як і прадід – отець Йосиф Рудницький. Син же отця Діонісія та Катерини Рудницьких, батько академіка Рудницького Іван-Теодор обрав собі світський фах – мріяв стати адвокатом, закінчив правничий факультет Львівського університету, але доля спорядила йому шлях воїна. Так вимагали обставини. Поручник (обер-лейтенант) австрійського війська в часи Першої світової війни думав про долю України й став співорганізатором Листопадового чину у Львові 1918 року. Мав вроджений талант дипломата й доручення випадали йому особливо відповідальні. У 1918 році він зустрічався з архикнязем Вільгельмом Габсбургом (Василем Вишиваним), щоб той відпустив з Буковини сотника легіону УСС Дмитра Вітовського очолити Листопадовий чин. У ранзі сотника Української Галицької Армії (УГА) пройшов аж до теренів Чехословаччини, був військовим аташе уряду Західно-Української Народної Республіки у Празі, був членом Української військової організації (УВО), очолюваної Євгеном Коновальцем, був переслідуваний поляками, був в'язнем «Вронок» та «Бригідок». Він же пізніше вів переговори з Романом Шухевичем про співіснування дивізії «Галичина» й Української Повстанської Армії...

Хоча хист правника знадобився також. За німецької окупації адвокат Рудницький часто витягував українців з в'язниць цілими родинками. Безнадійність української перемоги в кривавому змаганні Другої світової війни змусила родину Рудницьких в березні 1944 року залишити рідну зем-

ну допомогу на поставлення пам'ятника...» Ще 16 доларів переказали приятелі, яким вдалося виїхати до Америки раніше, перепрошуючи, що «збрали, скільки могли»...

У січні 1952 року Юлія Рудницька з 16-літнім сином Леонідом прибули до Америки.

ПРО НІМЕЦЬКУ МЕНТАЛЬНІСТЬ

Багато з тих, хто пройшли через жорна Другої світової війни, хворіють комплексом не- любові до німецької культури. Професор Рудницький, навпаки, закоханий у неї. Цікавимося, як це сталося.

– Я до певної міри – германофіл. Захопився німецькою літературою, особливо Гете... До сьогодні можу цитувати його, можливо, не годинами, але довго, цілі уривки «Фауста» (читає уривок з «Фауста» німецькою, а потім українською мовами – авт.).

«Мене ж незнана тягне туги воля. В таємний, тихий, мглистий дихів світ...» То Іван Франко переклав. Є багато перекладів «Фауста».

– А ще кажуть, що німецька мова для маршів, але ніяк не для поезії?..

– Так каже той, хто не знає німецького романтизму. Я навіть написав про це книжку. Там вона милозвучна, мелодійна... Ось послухайте (знову декламує німецькою мовою – авт.). Правда, сьогодні німецька мова інша. Був час, коли в Німеччині з мене іноді навіть сміялися, казали, що я з XVIII століття, бо говорю мовою Гете...

Коли я приїхав до Америки, в п'ятдесяті-ранні шістдесяті працював у німецького Городника, бо знав німецьку мову, заробляв трохи грошей і купував собі різні книжки, наслідуючи свого вуйка Григора Лужницького. І в такий спосіб розбудовував собі бібліотеку.

Разом з тим саме вуйко був тим моїм ментором, який не давав відійти від світу української культури. Хоч він викладав у Пенсильванському університеті, я ніколи не мав нагоди бути його студентом. Але, зрештою, саме вуйко Лужницький спонукав мене писати докторську на тему: «Франкові переклади з німецької літератури».

Отже, я полюбив той народ через літературу. Маю багато приятелів, які стали приятелями української справи. Наприклад, у Майнці, столиці землі Рейнланд-Пфальц, тепер почесним консулом України Досс Гансюрґен. Як багато він робить для України! Ми з ним часто їздили Україною з різними виступами в університетах. Як він був захоплений її людьми!..

Помічаємо в альбомі фотокартку, на якій Леонід Рудницький стоїть поруч з Ангелою Меркель й переводимо мову на сьогоднішнє.

– З фрау Меркель ми зустрічалися, говорили про Україну, українських студентів, але тоді ще не було російської інвазії, – продовжує професор. – Меркель мені видалася прагматичною, як американці кажуть, ruthless – безжально, жорстко прагматичною особою. Хоч більше враження на мене справив Гельмут Коль, ми зустрічалися з ним у Берліні. Він такий, такий... прийнятний хлоп, масивний, солідний, але з дуже швидким розумом. Признавався, що ніколи не вірив Горбачову, але вірив Єльцину. Мені було цікаво, чому. Казав, що то було більше особисте. Ви знаєте, що Ангела Меркель, яку він відкрив (вона була його ученицею), його пізніше й відкинула.

Я не політолог, але мав нагоду жити в Німеччині, коли був ректором УВУ та викладав в Університеті Людвіга-Максимиліана. Мені здається, німецька ментальність сформувалася під впливом війни. Тому в німців дуже розвинений комплекс вини. Комплекс колективної провини, я б сказав. Тому тривалий час їм на законодавчому рівні було заборонено втручатися у міжнародні військові конфлікти. Звідси, напевне, й небажання фрау Меркель давати Україні зброю, про що сьогодні всі стільки говорять. Тут питання не стільки любові-нелюбові, скільки страху, який випливає з того самого комплексу вини. Але я не винив би в тому лише Меркель, а винив би цілу Європу й Америку.

ПРО ЗУСТРІЧІ

У родинному альбомі Рудницьких багато світлин, які можна сприймати як відзнаки самі по собі. Наприклад, професор Рудницький у вечірньому смогінку по-товариськи, усміхнено розмовляє про щось з Джорджем Бушем-старшим, поряд підпис, зроблений ру-

кою американського президента: «Моєму приятелю Лео» – і підпис (найближчі люди називають його Левком – авт.). Десь в архівах університету «Ла Саль» мала б зберігатися й історична фотокартка, на якій високий вродливий студент у спортивній майці з великою літерою «L» розмовляє

На аудієнції в Папи Римського Івана Павла II (Кароля Войтили). Ватикан, 1990 р.

з сенатором Джоном Кеннеді, майбутнім 35-м президентом Америки, життя якого так трагічно обірветься.

– У моєму житті було багато пам'ятних зустрічей, – каже професор Рудницький. – Пригадую, коли наш табір біженців перенесли з Білефельду до Гекстер андер Везер, я мав щастя допомагати ловити рибу визначному шевченкознавцеві Павлові Зайцеву, який мешкав також у таборі для біженців під псевдонімом Абрамович. Закинувши вудку в ріку, ми з професором сиділи на березі Везери й говорили про Тараса Шевченка. Він оповідав, а я слухав. Мені, чотирнадцятилітньому хлопцеві, здавалося тоді, що професор лише вчора ввечері гостював у Шевченка – так щиро й захоплено розповідав він про нашого великого поета. Саме йому я завдячую своїм зацікавленням творчістю Тараса Шевченка, особливо його баладами, які він мені пояснював після того, як я йому їх цитував з пам'яті тоді над берегами Везери. А любов'ю до поезії – своїй бабці Клементині Лужницькій з роду Кузьмів. Як дружина священика святоюрської капітули Леоніда Лужницького, на честь якого я названий, вона, хоча й була надзвичайно обдарованою концертною піаністкою й талановитою декламаторкою, ніколи не могла тим скористатися публічно, бо їй то не пасувало. Але коли мене мало вклада до сну, то часто рецитувала мені поезії, від неї я й набрався любові до Шевченка, Франка, Федьковича...

Десь глибоко в душі Горджуся тим, що зумів продовжити ту її любов і передати її своїм студентам – бо кожен студент, який коли-небудь, чи то в «Ла Саль», чи то в Гарварді, чи то у Віденському університеті слухав мої лекції українською, німецькою чи англійською

мовами, знає, хто такі Тарас Шевченко й Іван Франко.

Траплялися в житті й кумедні історії. Перший візит президента Кучми до США. У Вашингтоні з цієї нагоди роблять прийняття, присутній Ел Гор. Представляють мене, як і інших гостей, віце-президентів Америки. Представляють як

велике враження. Той німб героїства –18 років страждань у ГУЛАГу... Я тоді запитав Блаженнішого, чим йому прислужитися й навіть зробив заяву, що для мене це буде великою честю послужити справі Української греко-католицької церкви, попри те, що можливості мої обмежені. Він усміхнувся. Йосиф Сліпий надзвичайно цинив науку. Перше, що він зробив, заснував університет. Я мав з ним тоді дискусію, запитуючи: «А хто акредитує той університет?» Він відповів: «Я, бо я – кардинал». І мав рацію. Коли вийшла книжка Ярослава Пелікана «Confessor Between East and West», яку тепер переклала доктор філології Ірина Іванкович, дуже працювала й здібна дослідниця, то підтвердилося, що Блаженніший мав на те право. І він мене почав запрошувати до Риму з викладами. Ми з ним мали фантастичні взаємини. Пригадую, я приїхав до Риму перший раз:

У товаристві з Ангелою Меркель

голову Наукового Товариства імені Шевченка. «О, Шевченко!» – радісно подає мені руку Гор. Я не знаю, як реагувати. Тим часом дружина шепоче: «Він думає, що ти -Тарас Шевченко...» Мені нічого не залишалось, як подати віце-президентів США руку також, розуміючи, що ті, що пишуть в Білому домі промови, не винні, вони просто завжди, якщо йдеться про українсько-американські відносини, цитують Тараса Шевченка: «Коли діждемось Вашингтона...»

Елу Гору просто не поталанило – він не був студентом професора Рудницького.

ПРО ЙОСИФА СЛІПОГО

Йосиф Сліпий залишив на мені печать свого духу. Мій дід, отець Леонід Лужницький, був добре знайомий з Блаженнішим, бо також був каноніком святоюрським. Маленьким хлопчиком, виростаючи у Львові, я чув те ім'я й завжди уявляв, що Йосиф Сліпий – справді сліпий, незрячий. Перша наша зустріч з ним відбулася вже тут, у Філадельфії, здається, в 1968 році. Я був у нього на аудієнції разом з вуйком Григором Лужницьким. Він на мене справив

сієста, лежу у своїй кімнаті, куняю, стук в двері, входить Блаженніший. Перепрошує, хотів би полагодити справу платні. Він був великим господарником і багато справ робив сам. «Але найперше, – каже, – піднесіть ті штори на вікнах, бо я довго сидів у казематах і хочу бачити сонце...»

Мене та фраза пройняла. Я не звик, що священики мені дають гроші, завжди було навпаки, й не знав, як себе тримати. Блаженніший сказав, що повертає мені кошт лету з Америки до Італії й витягує

долари – деякі канадійські, деякі американські, й деякі чеки, виписані на нього особисто. Я ті чеки спакував і вислав дружині, бо наші статки тоді були дуже скромні.

Приїжджаю додому, а на мене чекає лист з Канади, який починається так: «Пане, ви є свиня і злодій...» Пише чоловік цілком незнайомий мені. «Я дав Патріархові Сліпо-му сто доларів, але бачу, що ви той чек вкрали, сфальшували його підпис, а гроші забрали собі...» Потому я їздив до Риму ще багато-багато разів й щоразу ми мали дуже гарні зустрічі й приємні розмови з Патріархом.

Блаженіший все любив повторювати англійську фразу: «Help yourself!» Я завжди згадую її, коли не знаю, в кого мені попросити поради...

ПРО ПАПУ ІВАНА ПАВЛА II

У 1976 році я читав лекції як професор-гість у Гарвардському університеті. Одного разу побачив оголошення про те, що виступатиме кардинал Краківський Кароль Войтила на тему, точної назви не пригадую, щось про комунізм і християнство. Думаю, цікаво, що той польський кардинал може сказати нового про комунізм? На його лекції було осіб тридцять, не більше – самі студенти, тільки я один – професор. Кардинал говорив тоді з сильним акцентом, але граматично правильною англійською мовою. Дискусії особливі не вийшло, бо не було цікавих запитань. Опісля ми мали маленьку перекуску, студенти розійшлися, ми випили білого вина, перейшли на

3 Президентом США Джорджем Бушем-старшим. Нью-Йорк, 2007 р.

польську мову, бо йому тяжко було говорити англійською, й доволі цікаво дискутували. Кардинал Войтила тоді запросив мене до Кракова, а я, на жаль, того, ніколи не використав. Але коли Кардинал Краківський став Папою Іваном Павлом II – того я не ніколи не забуду. 16 жовтня 1978 року сидів я в університетському ресторані, заходить шеф нашого пресового бюро й каже, що вибрали якогось Папу, якого ніхто не знає, хто він є. «Як його ім'я?» – запитую. «Якийсь Вой...Вой...» – пробує згадати

він. «Може, Войтила!» – уточнив я й признався так, між іншим, що ми з ним стрічалися. Шеф пресового бюро моментально скликав всю філадельфійську пресу, радіо, телебачення і я став «експертом з питань нового Папи». Деякі газети повиходили з великими крикливими червоними заго-

хий, як не знаю хто. Але минув час. У 1991 році я їду до Києва, зустрічаюся в амбасаді Німеччини з Іваном Драчем і скаржусь йому, що не маю тих вікопомних світлин. «Не журися, – каже Драч. – Я приїду назад до тебе у Філадельфію, посадимо Катю на коліна й зробимо нову фотокартку...»

відь: «Ти там пишеш вірші, а в мене тут дві мами, троє дітей, всі хворі, до того ж у саду гинуть мімози...» І так закінчилася моя кар'єра поета. Але не щасливого чоловіка.

– Я народилася в Латвії, в Ризі, – вступає в розмову пані Ірина. – Тому говорила по-

латвійськи або по-російськи, бо батьки тривалий час жили у Пскові. Мій дід по маминій лінії був українцем, мама – полька, але доля закинула батьків до Росії і вони там деякий час мешкали. Ми з Левком говорили між собою або по-німецьки, або по-англійськи. Мамці між собою по-польськи. А коли народилася наша перша донька Катерина, вирішили, що мова в хаті буде українська. Й наша Катя не знала ані слова по-англійськи, доки не пішла до школи.

Одного разу молоде подружжя Рудницьких запросили на престижний у Філадельфії український бал. Побачивши, що такий видний парубок узяв собі в дружини неукраїнку, українські дівчата почали перешіптуватися фразами, які неприємно чути будь-якій жінці. Ірина не знала, чи їм сказати, що все розуміє, чи промовчати. Промовчала. Але після того балу не пропустила жодної лекції з української мови в професорки Пенсильванського уні-

верситету, доктора філології Наталії Пазуняк, котру вважає найкращою викладачкою української мови, яку коли-небудь зустрічала.

Тепер ми розуміли, що означала фраза, яку сказав професор Рудницький, коли ми домовлялися про зустріч: «Моя дружина не є українка, але якби я вам того не сказав, то ви б, напевне, й не зауважили...»

...Вони самодостатні. Зовнішній блиск, лоск, антураж для них не мають жодного значення. Ми сидимо на кухні, п'ємо каву, їмо канапки, згадуємо спільних знайомих, сміємося – як у добрі студентські роки, немов ровесники. Попри те, що колись нас розділяли берлінські мури, а тепер віддаляють роки.

З'ясується, в нас багато спільних думок, спільних знайомих і спільних стежок, які нерідко перетиналися, хоча жили ми в паралельних світах...

У середині вересня в їхньому домі збереться велика родина. Святкуватимуть не один ювілей, а багато, бо «так випадає, що в цю пору в нашій родині багато хто має уродини», каже пані Ірина, показуючи нам величезне запрошення-календар.

Злетяться діти-онуки, завітають найближчі друзі та колеги. Щоб згадати код роду Рудницьких-Лужницьких і привітати з щедрим ювілеєм Леоніда Рудницького – нинішнього патріарха роду, внука отця Леоніда Лужницького й сина сотника Івана-Теодора Рудницького...

**Катерина Кіндрась,
Валентин Лабунський
Елкінс-парк, Філадельфія
(штат Пенсильванія)**

**На головному фото
першої сторінки –
професор Леонід
Рудницький виступає
з лекцією перед
студентами УКУ у Львові**

З колегами на одній з наукових конференцій

ловками на першій сторінці, читати які було неприємно, бо я не хотів, щоб люди, які мене знали, казали, що Рудницький оголосив себе приятелем Папи Римського. Хоча коли в 1990 році ми, кілька українців з Патріархального руху, мали приватну аудієнцію в нього, він впізнав мене й каже: «То Ви є пан з Гарварду!»

Папа Іван Павло II був надзвичайно гарною людиною, єдине недобре, що не признав нашого патріархату.

ПРО ЧАС

Розмовляємо про Олеса Гончара та його заборонений роман «Собор», який Леонід Рудницький у співавторстві з Юрком Ткачем з Австралії переклали англійською мовою. Говоримо про Ліну Костенко, яку професор також запрошував до свого університету «Ла Саль». Згадуємо приїзд до Америки в 1960-ті роки Івана Драча та Дмитра Павличка. Приїзд, який мало не розсварив усю українську громаду.

– Ми з дружиною запросили Драча й Павличка до себе додому, хоч були протести з боку деяких організацій, – згадує професор Рудницький. – Але як науковець, я вважав, що маю бути незалежним і не бавився в партійні справи, хоч респектував їхні настановлення. Саме тоді нашій доні Катерині виповнився рік. Ми посадили її на коліна Драчеві й сфотографували на згадку, для історії. Дружина Ірина занесла ту плівку, щоб зробити світлин, а там, з'ясувалося, працювали українські жінки радикальної настанови, і з тих фотографій нічого не вийшло. Коли дружина прийшла, щоб забрати світлин, їй повернули чорні плівки й сказали, що на них нічого немає. Я був ли-

У родинному колі

І вони розсміялися. Однорічна дівчинка Катя, Катерина – найстарша донька Рудницьких, тепер також професор університету і в своїх академічних успіхах наздоганяє батька...

ПРО КОХАННЯ Й ФІЛОЛОГІЮ

Ірина й Леонід познайомилися в Пенсильванському університеті, де обоє студіювали германістику. Після того, як вони побралися, під одним дахом жили й вживалися молодята, дві їхні мами, а потім і троє дітей.

– Певне, що я їй присвячував вірші, – усміхається пан професор. – Такий жінці не можна не писати вірші. Один надіслав з Риму: «На П'яцца де Еспанья я нічку ночував...» Любовний вірш, але й про те, як цілу ніч розносив по Риму листівки. Приходить відпо-

З дружиною Іриною. Серпень, 2015 р.

У ГРОМАДІ

24 серпня українська громада Пасейку-Клифтона (штат Нью-Джерсі) з ініціативи місцевого відділення Українського Конгресового Комітету Америки (УККА) велелюдною ходою та святковим вічем відзначила День Незалежності України. В урочистостях взяли участь понад дві тисячі українців та їхніх гостей, серед яких були, зокрема, конгресмен Білл Паскрел, мер Клифтона Джим Анзальді та Постійний представник України при ООН, посол Юрій Сергєєв.

ЩЕ НАМ БРАТТЯ-УКРАЇНЦІ УСМІХНЕТЬСЯ ДОЛЯ...

Урочисте віче з нагоди Дня Незалежності України української громади Пасейку-Клифтона

Ведучий програми, відомий громадський діяч, адвокат Костянтин Ваньо попросив пароху Української католицької церкви Святого Миколая о. Андрія Дудкевича та настоятеля Української православної катедри Святого Вознесіння о. Олега Жовніровича провести молитву. Потому пролунали американський та український національні гімни – настільки емоційно й багатоголосно, неначе виконавці хотіли, щоб їх почув цілий світ.

З головною промовою виступив голова місцевого відділу УККА Ярослав Федун. Привітавши всіх зі святом, він коротко висвітлив передумови й перебіг революційного вибухового протесту на Майдані мільйонів українців і неукраїнців проти своїх зрадників від влади та прислужників Москви, протесту, який триває посьогодні на Донбасі, але вже з московським агресором. Після хвилини мовчання, якою було вшановано пам'ять героїв Революції Гідності та

війни на Східному фронті, з привітальним, глибоко зворушливим словом виступили секретар 7-го відділу УККА Іванко Лотошинська та ексекутивний секретар УККА Марійка Дупляк.

Дзвінками оплесками громада вітала великого приятеля українців і України конгресмена Білла Паскрела, який невтомно й послідовно захищає українські інтереси на Капітолійському пагорбі. Привітавши присутніх зі святом Незалежності, він наго-

лосив, що вірить в українську перемогу й неминучу відплату агресорові, вірить, що справедливість восторжествує й політичні в'язні, включно з Надією Савченко, будуть звільнені. Білл Паскрел також передав громаді Пасейку-Клифтона Прокламацію з нагоди 24-ї річниці незалежності України, а найменші представники СУМу й Пласту Вікторія Скала й Марко Войцицький передали конгресменові дарунок від громади – вишивану сорочку.

Далі слово взяв Постійний Представник України при Організації Об'єднаних Націй, посол Юрій Сергєєв, який, зокрема, сказав: «Український народ переживає важкі часи в боротьбі з агресивним сусідом, але український народ – непереможний: він пережив царську Росію, сталінську Росію, Голодомор, ГУЛАГ, переживе й путінську агресію і буде вільним у колі вільних європейських народів...»

До святкових привітань приєднався також мер Клифтона Джим Анзальді, а також представники різних рівнів районної, міської та штатової влади: Річард Бердник, Пітер Іглер, Білл Гібсон, Джозеф Куполі, Нестор Лока, Джеймс Барлет та ін.

Мистецьку програму представляли хор «Нова хвиля», солісти Оксана Коцяба та Павло Баган, декламатор поезії Андрій Рівний. Але слухачка аудиторія найтепліше сприймала виступ трьох найменших артистів: Катрусі Голаб і двох Сашків – Олександра Дмитрука та Олександра Чорняка.

Іван Буртик
Клифтон
(штат Нью-Джерсі)

СИНЬО-ЖОВТИЙ ПРАПОР
НАД МЕРІЄЮ ДЖЕРЗІ-СИТІ

Урочистості з нагоди Дня Незалежності України розпочалися в неділю, 23 серпня. Після Служби Божої в церкві Св.Петра і Павла чисельна українська громада Джерзі-ситі, гості із сусідніх міст та України зібралася в Народному домі Джерзі-ситі для відзначення Дня Державного прапора та 24-ї річниці Незалежності України. А наступного дня святкування продовжилися в мерії міста.

24 серпня над мерією Джерзі-ситі замайорів український державний прапор

Після молитви за Україну та український національні гімни. Ведуча свята Оля Николин повідомила, що спеціально з нагоди урочистостей спекли великий торт з написом «3 Днем Незалежності!» й запросила на святковий обід, приготований менеджером будинку Марією Фюрей та її помічницями. Окрасою імпрези став концерт, головними учасниками якого були діти.

Наступного дня, 24 серпня, урочистості продовжилися в мерії Джерзі-ситі, де відбулося офіційне підняття Державного прапора України, в якому взяли участь мер міста Стівен Фулоп, голова міськради Роландо Лаварро та член управи мерії Майкл Янь. Задовго до цього місце-

України та її благополуччя. Потому слово взяв ведучий програми Зенон Галькович, голова місцевого відділу УККА, який повідомив, що цього року українська громада Джерзі-ситі вирішила за довголітню, самовіддану, жертвну працю нагородити двох своїх членів – Анну Чуйко-Рожій та Олександра Галушак. Грамоти подяки їм вручив мер міста.

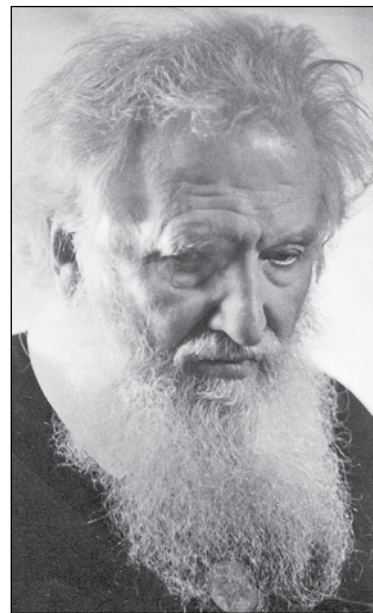
З коротким словом до присутніх звернувся голова Народного дому Ігор Колінець, голова української корпорації Джерзі-ситі Василь Николин та мер Джерзі-ситі Стівен Фулоп. Після їхніх виступів Зенон Галькович запросив піднятися на балкон Ратуші для урочистого підняття державного прапора України. Представники українських організацій, голова багатьох місцевих організацій Ілля Шевчук, молодь та діти допомагали меру міста прикріпити прапор до флагштоку.

Під звуки українського гімну наш прапор замайорів поруч з американським над цілим містом. Здавалося, що синьо-жовте полотнище було видно й далеко за межами Америки, аж у рідній Україні.

Оксана Бартків
Джерзі-ситі
(штат Нью-Джерсі)

РІК ВЛАДИКИ

У місті Сілвер-Спрінг (штат Мериленд) відкрито виставку, приурочену 150-річчю від дня народження видатного духовного провідника українського народу, славної пам'яті митрополита Андрея Шептицького.

Виставку, підготовлену з ініціативи посольства України в США в рамках Року владки Андрея Шептицького, який розпочався 1 листопада 2014 року, розгорнуто в Українському католицькому соборі Святої Трійці (Сілвер-Спрінг, штат Мериленд). До її експозиції ввійшли документи та фотоматеріали Центрального державного історичного архіву України, присвячені життєвому шляху та активній духовній і соціальній діяльності владки Андрея.

Виставка діє з 23 серпня до 1 листопада нинішнього року.

Прес-служба посольства
України в США

Уточнення

FRIDAY NIGHT AT THE MUSEUM

13 серпня в нашому тижневику було надруковано інформацію «Ще одна ніч у музеї», в якій повідомлялося, що 23 жовтня в Українському музеї в Нью-Йорку відбудеться «Friday Night at the Museum. Caviar and Champagne Reception». Взяти участь у цій імпрезі можуть лише учасники та гості 38-ї Конвенції Асоціації американських українських адвокатів (UABA), яка відбудеться 23-25 жовтня в Нью-Йорку.

Детальніша інформація на інтернет-сторінці: www.uaba.org

*Це найкраще місце для
збереження ваших
ощадностей!*

Інтернет: www.sumafcu.org

**Завантажте наш мобільний додаток
для зручності контролю за рахунками!**

Шукайте **SUMA FCU Mobile**

- Депозит чеків
- Перегляд балансів та історії транзакцій
- Перекази між рахунками та оплата позичок
- Оплата рахунків та більше

Телефонуйте 914-220-4900.

Головне Бюро

125 Corporate Blvd
Yonkers, New York 10701

Tel: 914-220-4900

Fax: 914-220-4090

1-888-644-SUMA

E-mail: memberservice@sumafcu.org

Філія в Йонкерсі

301 Palisade Ave
Yonkers, NY 10703

Tel: 914-220-4900

Fax: 914-965-1936

E-mail: palisade@sumafcu.org

Філія в Спрінг Велі

16 Twin Ave
Spring Valley, NY 10977

Tel: 845-356-0087

Fax: 845-356-5335

E-mail: springvalley@sumafcu.org

Філія в Стамфорді

39 Clovelly Road
Stamford, CT 06902

Tel: 203-969-0498

Fax: 203-316-8246

E-mail: stamford@sumafcu.org

Філія в Нью-Гейвен

555 George St.
New Haven, CT 06511

Tel: 203-785-8805

Fax: 203-785-8677

E-mail: newhaven@sumafcu.org

Your savings federally insured to at least \$250,000
and backed by the full faith and credit of the United States Government

NCUA

National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency

Serving the Ukrainian Community of Philadelphia

UKRFCU
Ukrainian Selfreliance Federal Credit Union

INVESTMENT RESIDENTIAL & MIXED USE LOANS

Now Offering

3 Loan Terms: 6 & 12 Year Balloon Loans 12 Year Fixed Rate Loans

Available for: 1-4 family non-owner occupied properties
1-12 unit and mixed-use investment properties

Christina Hewko is USFCU's Business Loan Manager, with over 18 years of experience in helping people acquire funding to purchase and refinance investment properties.

To learn more about our real estate business loans, please contact Christina directly at christinah@ukrfcu.com or 215.725.4430 ext. 704

**Looking to finance your investment project in
Fairmount, Northern Liberties, Fishtown, Manayunk, or in the Northeast?**

To receive any product or service by the USFCU, you must be a member of the USFCU by opening a share (savings) account. All new memberships are subject to USFCU membership terms and disclosures (see membership eligibility at www.ukrfcu.com or inquire at any USFCU location). Please contact Christina Hewko (christinah@ukrfcu.com), Member Business Loan Manager, to learn more about the member business loan products we offer - 215.725.4430 ext. 704.

Federally insured by the NCUA.

ВІД ШТАТУ ДО ШТАТУ

На Маунт-гуді ми вдруге в житті. Цього разу стратовулкан – найвища вершина Орегону й четвертий найвеличніший пік Каскадних гір – зустрів нас тепліше. В сенсі, що тоді, років з вісім тому, такої ж спекотної пори, піднявшись на майже тритисячнокілометрову висоту, ми потрапили в зиму й тішилися, немов діти, блукаючи серпневими снігами. Відразу ж за вікном розкішного високогірного готелю «Тімберлайн» лежали сніги й, немов таксівки, стояли «снігові мотоцикли», готові мчати нас по торішньому снігу. Не дивно ж Timberline Lodge має найдовший гірськолижний сезон у Північній Америці, хвалилися тоді його господарі, коли ми сиділи біля монументального ватрана, пили глінтвейн й споглядали через засніжені вікна величні й вічні гори.

Тепер снігами виблискувала лише сама вершина Маунт-гуду. Хотілося говорити про всепланетарне потепління. Але думки спотикалися об гурт молодих парубків та хлопчаків-підлітків біля головного входу до знаменитого «Тімберлайну». У зимових гірськолижних костюмах, схожих на космічні, вони весело вантажили в автобус-всюдихід свої розцяцьковані сновборди та різне спорядження, щоб піднятися поближче до піднебесся та розважитися там, немов у січні, попри будь-яке потепління.

Біля Timberline Lodge велелюдно. Франклін Делано Рузвельт був правий, коли казав: «Вірю, що сюди приїжджати-муть тисячі...» Біля головного входу в лодж ці слова викарбувано на спеціальній меморіальній дошці. Викарбувано навіки: «Вірю, що сюди, на цю вершину Маунт-гуд, в наступні роки підніматимуться тисячі й тисячі відвідувачів. Коли вони з неї споглядатимуть східний Орегон, то бачитимуть ферми й лісисті гірські хребти. Коли вони дивитимуться на захід і північ, у напрямку Портленда й Коламбія-ріки, з їхніми багатими деревиною індустрією, то розумітимуть, яку роль національний ліс відіграв у добробуті цього краю...»

У період Великої депресії в 1933 році безробіття сягнуло 25 відсотків – кожен четвертий в країні втратив працю. Національний валовий дохід знизився на половину. Президент Франклін Делано Рузвельт знайшов вихід з цієї ситуації. Він скликав нараду з найбагатшими американцями й запропонував їм або

всім разом рятувати країну, або віддати всі свої статки й маєтності державі після акту про націоналізацію. Багатії вибрали перший варіант і почали будуватися дороги; тим самим одним пострілом було розв'язано відразу дві проблеми – люди отримали працю, а країна – потужну інфраструктуру. Важливим етапом подолання Великої депресії стала й організація суспільних робіт. Вже навесні 1933 року на них було виділено 750 мільйонів доларів – фантастична сума, як на ті часи. До їхнього виконання одночасно було залучено майже 3 мільйони безробітних американців.

Але не всі знають, що в роки Великої депресії так само було побудовано й чимало прекрасних готелів, які успішно служать до сьогодні. Timberline Lodge на південному схилі знаменитої вершини Маунт-гуд у штаті Орегон, що за 97 кілометрів від Портленда, на висоті 5960 фітів над рівнем моря – один із

Лавандова долина в передгір'ї вершини Маунт-гуд

ЛАВАНДОВОЮ ДОЛИНОЮ БІЛЯ ПІДНІЖЖЯ МАУНТ-ГУДУ

Наша довідка: Лаванда (від лат. «lavare», що означає «чистити, мити») – напівчагарник сімейства м'ятних, одна з найвідоміших ароматично-лікарських рослин планети. Має понад 40 видів й 450 підвидів (правдива, колоскова, гірська, морська та інші). Розрізняють лаванду французьку, грецьку, іспанську, англійську, голландську... Широко використовується у фармацевтичній, косметичній та харчовій індустрії. Походить із Середземномор'я. Як окультурений вид, вирощується також у багатьох країнах світу – від Австралії до США, від Індії до Японії. В Україні росте в дикому стані й вирощується як ефіроолійна рослина на південному узбережжі Криму. На території США є кілька десятків «лавандових долин», найзнаменитіші з яких Washington Lavender Farm-Olympic Peninsula (штат Вашингтон), Mt. Shasta Lavender Farms – Montague (штат Каліфорнія), Peace Valley Lavender Farm (штат Пенсильванія), Hood River Lavender Farm (штат Орегон) та ін. У 2011 році з метою підтримки лавандової індустрії на території Америки було засновано The United States Lavender Growers Association. За висновками Міністерства сільського господарства США, лаванда (разом з шампінйонами та карликовою туєю) належить до десятки найприбутковіших агрокультур фермерських господарств країни.

Лавандове весілля

таких символів епохи Великої депресії.

Хоча точніше було б сказати – Великого відродження, бо символізує національний оптимізм і здатність американців долати, здавалося б, нездоланні труднощі. Його побудували в 1936-1937 роках, за 15 місяців, з надією, що тут буде велелюдний гірськолижний курорт. Переважно вручну, використовуючи місцеві матеріали, включно з

місцевим камінням і «тімбером» – так англійці називають деревину, на яку американці кажуть «ламбер», звідси й «Тімберлайн-лодж». 28 вересня 1937 року, за п'ять місяців до відкриття для широкої публіки, його відвідали Президент Сполучених Штатів Франклін Делано Рузвельт з дружиною Елеонорою. На початку 1938-го Timberline Lodge святкував своє велике відкриття, а згодом його було оголо-

шено національною історичною пам'яткою й визнано однією з найкращих архітектурних форм серед гірського ландшафту в Америці. Ми піднялися в той самий камінний зал, так само замовили по горнятку глінтвею й, знайшовши місце біля вікна, просто насолоджувалися краєвидом.

З липневої засніженої вершини Маунт-гуду, далеко за перевалом раптом помітили широ-

ке озеро незвично правильної прямокутної форми. Синій прямокутник інтригував. «Добре було б дорогою до Портленду скупнутися», – подумалось і ми вирішили повертатися додому найближчою до озера дорогою. Яким же було наше здивування, коли під'їхавши до нього, побачили, що то не озеро, а нескінченне поле лаванди...

Теперішні її господарі купили це угіддя в часи недавньої «американської економічної кризи» й назвали Лавандовою долиною. Для публічних відвідин ферма, що розкинулася в передгір'ї Маунт-гуду, відкрита з середини травня до кінця вересня, з десятої години ранку до шостої вечора й перетворена на живий музей під відкритим небом, де можна годинами без жодної високої мети прогулюватися поміж плантаціями, цікавитися, як роблять «дику» лавандове мило, купити букетик квітів або згадати пісню нашої юності «Лаванда, гірська лаванда...»

– Шкода, що ви припізналися, минулої неділі ми святкували тут Лавандовий фестиваль, – каже блакитноока молодичка з м'яким східноєвропейським акцентом, яку ми зустрічаємо в «Лавандовій галереї». Моніка прилетіла до Америки з передмістя польського Кракова дванадцять років тому. В цю «американську Швейцарію» її заманив чоловік, з яким вони однієї зими познайомилися на гірськолижному схилі Маунт-гуду в переддень Різдва. Він любив гори, а вона – квіти, й Лавандова долина стала для них компромісом.

Тут усе лавандове. Найперше лани, схожі на високі, філігранно симетричні покоси. На двадцяти акрах висаджено десять ви-

Дика лаванда, яку посіяв Творець

Лавандовий мед – один з найцілющих у світі

Timberline Lodge – нагадування про Велику депресію, яку здолала велика нація під проводом великого президента

Дорогою на Маунт-гуд

дів лаванди, яку господарі вирощують «на щодень», тобто не для краси й чаруючих тутешніх краєвидів, а для повсякденного практичного вжитку. Лавандова олія, лавандові екстракти, лавандове мило, лавандові приправи, лавандовий мед... Лавандове весілля, лавандова галерея, Лавандове озеро... Інтригують самі лише назви сортів: Меліса, Королівський оксамит, Французькі поля, Імператорська перлина, пані Катерина, Буена-Віста, Фіалковий букет...

Для нас, туристів, це суцільна романтика, сантименти, небо, прихилене до землі... А для фермерів за всією цією неземною красою стоїть важка, копітка, приземлена праця. Щоб отримати півлітра чистої лавандової олії, потрібно 150 фунтів лавандового цвіту. Уявляєте? Це віз квітів! – продовжує розповідати Моніка, знайомлячи нас з господарством. Але ферма розкинулася біля підніжжя гірського хребта, на благодатних вулканічних попелястих ґрунтах і врожаї тішать. Найкращий час для збору врожаю – світанок. Оптимальний період – коли половина квітів у цвітінні, а половина – в бутонах. Лавандові жнива зазвичай розпочинаються наприкінці липня й тривають до початку вересня, але багато залежить від погоди.

Батьківщина лаванди – Середземномор'я. Хоча сьогодні вона культивується скрізь – від Австралії до Північної Африки, від Південної Азії – до Північної Америки. До Сполучених Штатів й Канади її привезли шейкери з Європи. Шейкери – це релігійне товариство, що виникло в Англії під впливом квакерів в 1747 році. Прагнучи досконалості й безгріховного існування, вони вважали, що Бога треба шукати насамперед всередині себе. «Царство Небесне всередині нас...»

У 1774 році в США було засновано їхню першу громаду. В пошуках шляхів виживання й гармонії вони почали виготовляти трав'яні настої й продавати їх за межами свого середовища. Підкуповували їхні чесність, простота й працелюбство. Одне з головних гасел шейкерів: «Краса, базована на корисності». Прекрасне й корисне. Лаванда, яку вони почали вирощувати, й лавандовий екстракт, який вони почали поширювати американськими просторами, стали прикладами такої «корисної краси».

Про шейкерську історію нам розповіли пізніше, в сусідньому з Орегоном штаті Вашингтон, біля національного парку Олімпік, у містечку Сквим, яке називають американською «лавандовою столицею». За збором врожаїв цей регіон може конкурувати з французьким Провансом – планетарною столицею лаванди. Ми потрапили сюди на початку серпня й ще встигли надивитися на фіалкові, малиново-сині й блідо-блакитні, майже сизі лани, які приголомшили нас своєю неправдоподібною

красою. Хоча з вашингтонським Сквимом серйозно конкурує й каліфорнійська Лавандова долина неподалік гори Шаста, також претендуючи на всеамериканську першість.

Лаванда разом з шампінйонами, карликовою туюю, бонсаєм і женьшенем належить до десятки найприбутковіших агрокультур. Нам розповіли, що в Каліфорнії був випадок, коли лавандовим бізнесом зайнявся колишній працівник похоронної агенції. Він так майстерно вмів переконувати клієнтів, що продавав лавандових вінків більш як на півмільйона щороку.

Лаванда – квітка давня. Гіпократ був переконаний, що «лаванда лікує від депресії й освіжує розум, стомлений від прожитих років». Древні римляни під час епідемії розводили з її трави вогнища перед домівками, вважаючи, що це захищає від поширення зарази. А також вживали суцвіття для омивання тіл в терміях. За найпоширенішою версією, звідти й пішла її назва, бо «lavare» латиною означає «мити, очищати». З роками й століттями лаванда стала символом не лише чистоти та очищення, а й любові та насолоди. Є міф про те, що Клеопатра полонила Юлія Цезаря та Марка Антонія з допомогою аромату лаванди, оскільки любила приймати цілющі ванни і її оточував шлейф вишуканих ароматів, від яких божеволіли навіть такі сильні чоловіки. Древні єгиптяни вирощували лаванду в священному саду Фіви й називали її індійськими колосками. Дорогі лавандові аромати супроводжували знатних людей протягом життя й навіть після смерті, оскільки ця рослина входила до складу рецепту бальзамування. Залишки лаванди було знайдено в закритому саркофазі Тутангамона, причому її запах зберігся протягом трьох тисячоліть!

Супроводжуючи людство, лаванда тісно увійшла в християнську культуру. За одним з переказів, вигнаним з раю Адаму та Єві, Бог подарував корисні трави, щоб полегшити труднощі земного, вже не райського життя. Серед них були розмарин і лаванда: розмарин для підтримки духу, лаванда – для насолоди душі. За іншими переказами, лаванда колись цвіла в райському саду, але разом з гріхопадінням Адама та Єви була позбавлена свого аромату. Лише після того, як Діва Марія розвісила на куші лаванди пелюшки свого немовляти, лаванді повернувся її первісний чаруючий аромат. У середньовіччі лаванда перейшла до категорії сакральних рослин. Їй приписувалися чудодійні властивості відлякувати диявола, тому рослина стала неодмінним атрибутом під час рукоположення священників. З висушених суцвіть лаванди робили обереги. Саме мішечки з лавандовим цвітом оберігали мандрівників у дорозі й навівали їм спогади про полишену батьківщину.

До центральної Європи ця квітка потрапила з розширенням Римської імперії й швидко завоювала там своє місце. У XIV столітті в середовищі знатних жінок Європи з'явилися перші парфуми, до «букету» яких входили ті ж розмарин і лаванда. Формула тих парфумів, які «зберігали молодість і вроду назавжди», магічна, зрозуміло, також: квіти розмарину й лаванди, зібрані в особливий день і час, настоювали на спирті місяць, потім спалювали до білого попелу, який знову ж висипали в той самий спиртовий настій. Після чого додавали другу порцію квітів і також настоювали місяць, потім залишки суцвіть спалювали, потому повторювали процедуру втретє...

Римляни першими почали використовувати лаванду в побуті, зате французи першими почали робити з неї лавандову олію і поширювати Європою. Головною французькою новацією стало створення промислових плантацій. Виготовленням лавандового масла тамтешні селяни займалися ще в часи хрестових походів, але до XVII століття його виробництво з кустарного ремесла виросло до промислових масштабів. І вже тоді лавандове мило, лавандова туалетна вода, лавандові парфуми стали прибутковим експортом. З'ясувалося, що лавандове масло має багато більший попит, ніж його спроможні задовольнити схили Приморських Альп і пагорби Лангедока. До середини XVIII століття «лавандова лихоманка» привела до виснаження природних запасів і потрібно було якось рятувати ситуацію. Закон 1787 року суворо заборонив збирати квіти лаванди в дикій природі. Це спонукало до того, що на французькому півдні з'явилися великі плантації культурної лаванди. Південь Франції до сьогодні залишається лавандовою Меккою – немає в світі більш благодатних природних факторів для вирощування цієї культури, ніж у провінціях Прованс, Гасконь і Лангедок.

На Британських островах лаванда також прижилася надовго. У середньовіччі її вирощували черниці при монастирях. Але при Тюдорах, коли Генріх VIII в період свого владарювання (1509-1547 роки) розпустив монастирі, лаванда переселилася в сад, нею прикрашали пральні, щоб одяг і білизна проймалися свіжим ароматом. Лаванда була улюбленою приправою для м'яса, чаїв, солодощів при дворах династії Тюдорів і елізаветинської Англії.

Старий світ відданий лавандовим традиціям до сьогодні. Як, власне, й Світ Новий, не перестаючи доводити, що будь-яка справжня краса може бути корисною, а користь – прекрасною...

**Катерина Кіндрась,
Валентин Лабунський
Нью-Йорк – Портленд –
Альбукерке – Ель-Пасо –
Карлсбад**

SELF RELIANCE (NJ)
FEDERAL CREDIT UNION

Самопоміч (Н.Дж.) Федеральна Кредитна Спілка

www.bankuke.com

851 Allwood Rd.
Clifton, NJ 07012
(973) 471-0700

237 Dayton Ave.
Clifton, NJ 07011
(973) 772-0620

MORTGAGE SALE! Limited Time Offer!

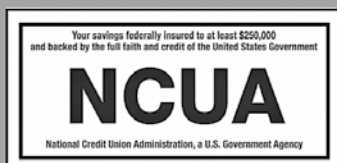
15% down payment with: **NO PMI***

Fixed Rate Mortgage from

3.00% APR**

Adjustable Rate Mortgage from

2.50% APR**

*PMI is Private Mortgage Insurance.
**APR is Annual Percentage Rate. Rates are effective June 16, 2015 and are subject to change. 1-4 Family owner-occupied.

The Board of Directors of the Ukrainian Institute

Cordially invites you to attend the opening
reception of the exhibition

GANNA KRYVOLAP PAINTINGS

On Friday, September 25, 2015
from 6:00 p.m. – 8:00 p.m.

The exhibition continues
through October 9, 2015

Viewing hours are Tuesday
to Sunday 12:00 – 6:00 p.m.

The Ukrainian Institute of America, 2
East 79th Street New York, NY

www.ukrainianinstitute.org

ХОЧЕТЕ МАТИ АВТОРСЬКИЙ, СУЧАСНИЙ, НАСИЧЕНИЙ ІНФОРМАЦІЄЮ ЧАСОПИС – ПЕРЕДПЛАТИТЬ "НОВУ ГАЗЕТУ"!

NOVA ГАЗЕТА

продовжує передплату

Передплатна ціна:

На рік	-	80 доларів
На півроку	-	40 доларів
На три місяці	-	25 доларів

Виріжте цей купон і разом з чеком або
"мані-ордером" надішліть до редакції за адресою:
64-15 DIETERLE CRES., REGO PARK, NY 11374

КУПОН ПЕРЕДПЛАТИ

Прошу передплатити для мене _____
(вказати прізвище та ім'я)

"Нову газету" на _____
(вказати термін)

І надсилати за адресою _____
(вказати точну поштову адресу)

Чек ("мані-ордер") на суму _____ додається
(вказати точну суму)

АДВОКАТ СЕРГІЙ ГОШОВСЬКИЙ

- ◆ Купівля-продаж нерухомості, бізнесу
- ◆ Імміграційне право
- ◆ Нещасні випадки, травми
- ◆ Заповіти, трасти, розлучення

Hoshovsky Law Firm, 347 Fifth Avenue, Suite 1009, New York, NY 10016
(212) 532-8600 (212) 532-8601 Fax: (212) 208-4509

УКРАЇНСЬКИЙ ІМІГРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР PALLADA

Заснований 1992

- Грінкарти (одруження, праця, об'єднання сімей, та ін.)
- Грінкарти через працевдавця (Labor Certification)
- Оформлення документів для Візового Центру (NVC)
- Оформлення документів для вигравших у лотереї DV
- Отримання дублікату вигравшу у лотереї DV
- Візи нареченого або нареченої (K1)
- Робочі візи строком до шости років (H1B)
- Відновлення картки реєстрації прибуття до США (I-94)
- Продовження терміну перебування та зміна віз

- Довіреності та заяви
- Апостиль
- Нотаріус
- Травел паспорти для володарів грінкарт
- Натуралізація
- Громадянство
- Переклади документів
- Запрошення для тимчасового візиту в США

За інформацією відносно робочих годин
або для призначення Вашого візиту
просимо дзвонити за номером (212) 387-8683

98 Second Avenue, #2-A, New York, NY 10003
Tel.: (212) 387-8683 • Fax: (917) 522-9587 • E-mail: pallada@comcast.net

"Нова газета" -
український громадсько-політичний тижневик.
Видається з жовтня 2008 року в Нью-Йорку
Видавець і головний редактор -
Валентин Лабунський
Власний кореспондент у США -
Катерина Кіндрас
Власний кореспондент в Україні - **Василь Туглук**
Дизайн - **Ukrainian Media Group, Inc.**

РЕКЛАМА І ПЕРЕДПЛАТА ПРИЙМАЄТЬСЯ ЗА ТЕЛ.:
718-275-2503, 917-324-0359
Відповідальність за зміст рекламних матеріалів
та оголошень несуть рекламодавці.
Адреса редакції:
64-15 Dieterle Cres. Rego Park, NY 11374
Електронна адреса: vlabunsky2002@yahoo.com
Інтернет сторінка: WWW.NOVAGAZETA.INFO

"Nova gazeta" - the Ukrainian weekly
Established October 2008 in New York.
Publisher and editor-in-chief -
Valentyn Labunsky
Correspondent in USA -
Kateryna Kindras
Correspondent in Ukraine -
Vasyl Tuhluk
Design - **Ukrainian Media Group, Inc.**

The publisher may not have the same standpoints
with the author of a printed material.
Authors of printed materials are fully responsible
for the content of their commercial Ads
Editorial Office:
64-15 Dieterle Cres. Rego Park, NY 11374
Advertising Department: Tel.: 917-324-0359
E-mail: vlabunsky2002@yahoo.com
Website: WWW.NOVAGAZETA.INFO
Ціна договірної

Дзеркало

ПЕРЕДОСІННЄ

Ті журавлі, і їх прощальні сурми...
 Тих відлітань сюїта голуба...
 Натягне дощ осінні скоро струни,
 торкне ті струни пальчиком верба.
 Сумна арфістко – рученьки вербові! –
 по самі плечі вкутана в туман.
 Зіграй мені мелодію любові,
 ту, без котрої холодно словам.
 Зіграй передосінній плач калини.
 Зіграй усе, що я тебе прошу.
 Я не скрипковий ключ, а журавлиний
 тобі над полем в небі напишу.

Ліна Костенко

**With a SRNYFCU checking account and
online banking paying bills is as
easy as 1, 2, 3!**

- 1. No checks to write**
- 2. No envelopes to lick**
- 3. No stamps to stick**

Just a click!

E-statements too!

www.selfreliancenyc.org

SELF RELIANCE NEW YORK Federal Credit Union

A full service financial institution serving the Ukrainian American community since 1951.

MAIN OFFICE: 108 Second Avenue New York, NY 10003 Phone: 212 473-7310 Fax: 212 473-3251

KERHONKSON:

6329 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel: 845-626-2938
Fax: 845 626-8636

UNIONDALE:

226 Uniondale Ave
Uniondale, NY 11553
Tel: 516-565-2393
Fax: 516-565-2097

ASTORIA:

32-01 31st Ave
Astoria, NY 11106
Tel: 718-626-0506
Fax: 718-626-0458

LINDENHURST:

225 N. 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: 631 867-5990
Fax: 631 867-5989

Your savings federally insured to at least \$250,000 and backed
by the full faith and credit of the United States government

NCUA

National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency

